

SÖKAREN

NR 6

1974

LÖSNUMMERPRIS 3:75 inkl. moms

TOR RAGNAR GERHOLM

INTERVJUAS OM DET OCKULTA PROBLEMET



Många människor som har en naturvetenskapligt grundad syn på verkligheten, anser ju att de s. k. ockulta fenomenen, alltså telepati, klärvoajans, prekognition och psykokinesi, är praktiskt taget omöjliga; de kan inte finnas. Är det också er mening, professor Gerholm?

— Nej, det är det inte. Naturvetenskapernas uppgift är inte att avgöra vad som finns eller inte finns. De sysslar med att sammanställa en viss sorts mänskliga erfarenheter på ett överskådligt, systematiskt, ändamålsenligt och hanterligt sätt.

I ett radioanförande sa professor Hedenius att de ockulta fenomenen "är osannolika i förhållande till allt vad vi annars vet om verkligheten". Och det osannolika bör man ju inte tro på... Men dr Nils-Olof Jacobson, som sysslar med parapsykologi, menar att vår kunskap om naturen mest består av luckor — och att vi alltså inte vet så mycket om verkligheten att vi kan utesluta existensen av ockulta fenomen.

— De "ockulta fenomenen" må te

sig osannolika. Men därav följer inte att man inte kan tro på dem, om man så vill. Denna tro har ingenting med vår nuvarande (och framtida) begränsade kunskap om naturen att skaffa.

Ni har någon gång sagt att naturvetenskapsmannen följer vissa "spelregler", som gäller för hans vetenskap. Hur ser de reglerna ut, och vilka konsekvenser har de för en naturvetares syn på paranormala fenomen?

— Det är inte så att "spelreglerna" gäller för vetenskapen — men de definierar den. En fysiker kan — definitionsmässigt — inte införa utomfysiska faktorer i sin vetenskap. Om han gjorde det, vore han inte längre någon fysiker.

Anser ni att det finns paranormala fenomen som är vetenskapligt säkerställda?

— Nej. Om de vore vetenskapligt säkerställda, vore de inte längre "paranormala". Det som fascinerar människor, när det gäller dessa fenomen, är väl snarare att de inte lå-

ter sig förklaras vetenskapligt. I den mån man lyckas vetenskapligt säkerställa och beskriva fenomenen, framstår de som "normala" och kommer sannolikt att uppfattas som profanerade.

Tycker ni att parapsykologin är en betydelsefull vetenskap?

— Jag uppfattar inte parapsykologin som en vetenskap — jag menar: den är ingen etablerad, av det vetenskapliga samfundet erkänd vetenskap. I Sverige har vi ingen professur i ämnet, och man kan inte disputerar i det. Det ligger ingenting nedvärderande i att jag säger detta; det är bara ett konstaterande att parapsykologin inte vunnit allmänt erkännande. Man kan fortfarande tvivla på de paranormala fenomenens existens, tvivla på att Rhines och andra parapsykologers experiment håller.

Det finns ju exempel på andra vetenskaper som tidigare inte var erkända, t. ex. sociologin. Sociologer fanns då verksamma, men deras forskning var inte en etablerad ve-

tenskap. Nu har den blivit det, med lärostolar vid universiteten.

Det kan alltså ta en viss tid innan ett ämne når normal akademisk status. Innan detta har skett, är ämnet tvivelaktigt — med rätt eller orätt.

Parapsykologerna själva anser ju att klärvoajans, prekognition och psykokinesi är vetenskapligt säkerställda företeelser. Den uppgiften får man t. ex. från professor Rhine.

— Även inom fysikens område finns många forskare som hävdar att de gjort betydelsefulla rön. Men det räcker inte med att man själv säger att man gjort en upptäckt — kriteriet på att upptäckten är ett faktum är att den inte bara hävdas av en eller ett fåtal forskare utan att den är allmänt accepterad av det vetenskapliga samfundet.

De experiment som anses visa en ny upptäckt, måste upprepas av andra. Först sedan resultaten har konfirmerats, blir de vetenskapliga fakta. Så länge som det finns skeptiker som genom egna experiment inte blivit övertygade, så länge är "upptäckterna" inte bevisade fakta inom det vetenskapliga samfundet.

Jag har själv talat med amerikanska forskare som varit och studerat Rhine. De säger att han är en seriöst arbetande forskare, och de har respekt för hans vetenskapliga metoder — men de är ändå inte övertygade om att experimenten håller. Det är möjligt att Rhine har rätt, säger de, men vi känner oss inte övertygade.

Det räcker alltså inte med att Rhine påstår att han fått de och de resultaten, utan hans experiment måste kunna upprepas av andra forskare, som får samma resultat.

Men det är ju många som t. ex. har upprepat Rhines kortgissningsexperiment.

— Ja, det finns några som har gjort liknande experiment; en del av dessa har fått samma resultat som Rhine, andra har inte lyckats upprepa dem. Någon enhällig uppfattning finns inte.

De här fenomenen är ju undflyende. Det kanske ligger i deras natur att de inte helt kan upprepas.

— Ja, dessa problem är i alla händelser mycket svåra att arbeta med. Om det finns några parapsykologiska effekter, så är de oerhört små och svåra att få bekräftade. Ännu har det vetenskapliga samfundet inte haft anledning att ställa sig frågan om de paranormala fenomenen verkligen existerar.

Men om dessa fenomen finns, kan de då inpassas i fysikens världs-

bild?

— Ja, om de existerar på så sätt att de kan säkerställas helt övertygande, då måste de naturligtvis inpassas i den fysiska världsbilden, vare sig man vill det eller inte. Det är inte så att vetenskapsmännen vägrar att acceptera ett faktum.

Hur skulle de parapsykologiska fenomenen kunna förklaras, om de finns?

— Det är svårt att tro att man skulle kunna förklara dem med de krafter som man nu räknar med inom fysiken, utan då skulle man behöva tillfoga någon ny faktor.

Anser ni att parapsykologisk forskning är betydelsefull?

— För mig som fysiker är den inte betydelsefull. Däremot tror jag att den har en viss och förmodligen växande betydelse som socialt fenomen.

Kan ni säga något om mystikens världsbild relaterad till fysikens? Man kan tänka på Ramakrishnas, Ruth Dohléns visioner osv. Den mystiska upplevelsen är ju att allt är en enhet av andlig natur. Vad kan ni som fysiker säga om det?

— Fysikens "världsbild" baseras på kommunicerbara mänskliga erfarenheter, dvs. på sådana erfarenheter som vi har skäl att tro i princip är tillgängliga för alla normalt utrustade människor. Den mystiska upplevelsen däremot är en rent individuell — icke kommunicerbar — erfarenhet: "Om Gud kan ingen människa tala". Mystikens sanningar är upplevda, fysikens insedda. Men ingenting utesluter att man kan uppleva en insedd sanning och vice versa. Fysikens historia ger många exempel på detta, och säkerligen har mystiska upplevelser spelat en stor och kanske avgörande roll för fysikens utveckling.

Finns det någon naturvetenskaplig världsbild, som kan anses vara den rimliga?

— Jag vill hellre tala om *verklighetsuppfattning* än världsbild. Och verklighetsuppfattningarna har ju varierat genom tiderna. Mycket som uppfattades som verkligt förr, anses inte verkligt nu — och tvärtom. Förr trodde man t. ex. på tomtar och änglar och att jorden var platt.

Men anser ni att det finns någon verklighetsuppfattning som är rimlig, eller åtminstone mer rimlig än andra uppfattningar — och som man då gärna bör ansluta sig till?

— Jag skulle vilja säga att den verklighetsuppfattning som människorna har, den är den rimliga för dem. Människor har ju ett behov av

att bygga upp en bild av verkligheten, att orientera sig i tid och rum. Sin syn på verkligheten grundar de på de informationer de får — och allteftersom nya erfarenheter tillkommer, så förändras ju verklighetsuppfattningen. Ett kriterium på att en verklighetsuppfattning är rimlig är att människorna fungerar psykologiskt och socialt och att allt väsentligt "stämmer", när de har den.

Är det då sakligt likgiltigt vilken uppfattning av verkligheten som man väljer?

— Jag tror inte att man väljer en verklighetsuppfattning. Den får man av den verklighet som man lever i och de informationer som ges om verkligheten. Jag kan t. ex. inte välja att tro på tomtar och troll, om jag nu skulle vilja det. Man kan inte ha en verklighetsuppfattning som strider mot andra människors erfarenhet och inte accepteras av dem. Man måste fungera tillsammans med andra, man kan inte bryta sig ut ur det sociala sammanhanget — det som jag säger, måste verka trovärdigt på andra.

Men den religiösa uppfattningen skiljer sig väl väldigt mycket från en ateistisk eller agnostisk?

— Ja, om man talar om den fundamentalistiska tron, att bibeln bokstavligen är sann i varje del. Men det är ju mycket få människor som har den tron. Det finns också en religiositet som mycket väl låter sig förenas med den naturvetenskapliga synen på verkligheten: man menar att det finns något *mer* än det som ligger inom ramen för vetenskapens möjligheter att utforska. Då ser man bibelns innehåll som allegorier, bildliga framställningar av något annat bortom den verklighet som vi direkt upplever.

Vad anser ni om idén att det existerar en skapande makt, "Gud", som frambragt världen?

— Frågan om Gud finns är inte vetenskaplig. Vetenskapen har sina gränser; det finns sådant som ligger och alltid kommer att ligga utanför dessa gränser. Föreställningen om en skapande makt, ett ordnande intellekt, är inte oförenlig med ett vetenskapligt tänkande. Den har tvärtom spelat och spelar alltjämt en stor roll för många forskare. Men den är inte logiskt nödvändig, möjligen psykologiskt.

Anm. Tor Ragnar Gerholm, som är professor i atomfysik, deltar flitigt i svensk kulturdebatt. Han har även en uppsats i Per Ragnars antologi "På väg mot en världsbild".

Sven Rosén:

TVIVEL KRING BACKSTER

"Gör det ont i moroten när man äter den?" eller "Kan man psykoanalysera sina jordgubbar?"

Äppelhurtiga frågor av det slaget har i veckopressen fått inleda åtskilliga artiklar om Cleve Backster, den ryktbare bioteknikern som råkade koppla en polygraf (lögn-detektor) till en "dracæna massangeana-ört" och upptäckte att växten reagerade som om den kunnat tänka. Backster fortsatte experimenten och fann att det måste existera en tidigare okänd, "telepatisk", kommunikationsmöjlighet mellan enskilda levande celler — en möjlighet, som också medgav att växter kunde skrämmas av hotfulla tankar i deras omgivning, liksom krukväxter kunde förmås att känna "sympati" för sin ägare.

Särskilt intressanta är Backsters experiment med de s.k. räkmorden. Han kopplade en philodendron till en polygraf och lät därefter en mekanisk anordning i ett annat rum oregelbundet släppa ner levande räkor i kokhett vatten. Det visade sig då att växten reagerade "känslomässigt" varje gång en räka föll. Och Backster drog slutsatsen att döende celler kanske sänder ut "nödsignaler", som kan uppfattas av andra celler i grannskapet.

*

Men om växter kan fås att reagera på detta sätt vid en rent mekanisk procedur, är det en sensationell upptäckt, som rimligen borde få vittgående konsekvenser. Och de första nyhetstelegrammen innehöll också glada budskap om att forskare världen över nu var sysselsatta med att kartlägga växternas "känsloliv".

Men hur gick det sedan? Har Backsters experiment kunnat verifieras och varieras av någon annan än av honom själv? Nej tråkigt nog verkar det inte så. I marsnumret av The Journal of Parapsychology, 1972, beskriver en viss Rex V. Johnson i patetiska ordalag sitt misslyckande. Johnson gjorde som Backster: anslöt en philodendron till en polygraf och höll sedan på att koka räkor, den ena efter den andra, i en månads tid. Och visst "reagerade" växten — precis som Backster rap-



Cleve Backster

porterat — men någon **korrelation** mellan växtens reaktioner och räkoras fränfalle lyckades han aldrig finna. Och hur han än varierade försöken, blev resultaten desamma. Han försökte t.o.m. pröva mer sofistikerad apparatur än Backster själv använt, men utan att resultaten förbättrades.

Däremot upptäckte Johnson — och det är den intressantaste iakttagelsen — att växtens reaktioner, som alltså inte stod i något samband med kokandet av räkor, mycket tydligt överensstämde med **temperatur- och luftfuktighetsförändringar** i rummet. Genom att avsiktligt variera temperaturen 1–2°C, eller luftfuktigheten 10–15 %, kunde han planmässigt framkalla reaktioner från den polygrafanslutna växten. Och han summerar: "I ett öppet rum växlar både temperatur och fuktighet så mycket eller mer pga. uppvärmning, luftdrag —

eller räkor som släpps ner i kokande vatten, etc." — Nu påstår visserligen Backster att räkor och växter i hans experiment befann sig i skilda rum, men han nämner inte mycket om hur rummen var förbundna med varandra.

*

I juninumret av samma tidskrift (1972) riktar professor Joseph Banks Rhine än beskare kritik mot Backster. Han nämner visserligen varken Backsters namn eller ordet "charlatan" — men såväl adress som titulering är tydlig nog. Rhine klagar över att parapsykologin har blivit en förvisningsplats och skräpbod för allsköns oförklarligt bråte, som ingen annan vetenskap vill kännas vid och som inte heller har med parapsykologi att göra. Och han menar att detta kan skada och ge parapsykologin dåligt rykte.

Forts på sid 26

Nils Wiklund:

DET VETENSKAPLIGA STUDIET AV PSI

"Den som i dag inte tror på den animaliska magnetismen och dess klärvoajans, bör inte kallas tvivlare utan okunnig.

Schopenhauer, Parerga I, 1850"
Citerat av Hans Driesch ("Parapsychologie") 1932.

Att Driesch så tidigt som 1932 ledde en avhandling om metoder inom den parapsykologiska forskningen med ovan återgivna citat ger väl upphov till ett roat småleende — ty, när allt kommer omkring har ju praktiskt taget "allt" hänt efter 1932. Och småleendet kanske följs av en något olustig känsla, när man inser att även Driesch måste ha haft ett leende på läpparna, när han citerade Schopenhauer, vilken 1850 hade uppfattningen att tvivel på hypnosen och dess klärvoajans måste betecknas som okunnighet — ty "allt" hade ju hänt under de närmast föregående 50 åren, sedan Sällskapet för psykisk forskning, SPR, startades i England 1882.

En nutida parapsykolog har en väl grundad uppfattning att det förmodligen finns paranormala fenomen, men så värst mycket tycks inte ha ändrats på hundra år, eftersom en ledande filosof vid mitten av förra århundradet kunde ha precis samma mening som parapsykologer har i dag — och redan ett sekel tidigare kunde Immanuel Kant skriva en avhandling om paranormala fenomen (Träume eines Geistessehers erläutert durch Träume der Metaphysik, 1766).

Under de senaste 40 åren har det skett en snabb utveckling av parapsykologin med betydande resultat av många väl utförda experiment, men ännu saknas ett allmänt vetenskapligt erkännande av det para-

normalas existens, så parapsykologins supportrar säger ofta i dag, liksom för hundra år sedan, att om en person betvivlar att parapsykologiska fenomen existerar, så kan enda orsaken därtill vara att han är okunnig. (Fast det finns kunniga kritiker av parapsykologin.)

De första 50 åren (från 1882)

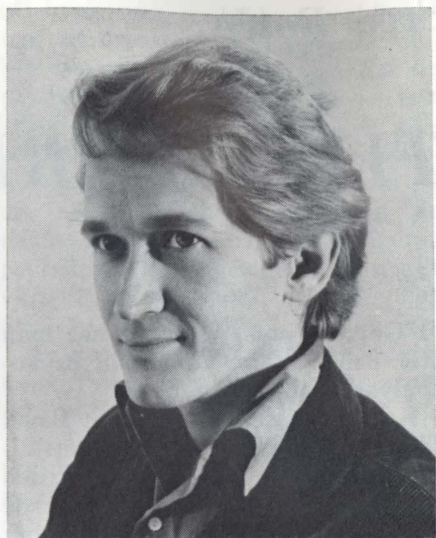
Man kan ta itu med det parapsykologiska problemområdet på olika sätt. Ett är att samla sig kring spontana fenomen, att försöka finna personer som har framträdande paranormal förmåga och med dessa göra experiment som är speciellt konstruerade med tanke på vad var och en av dem kan prestera. Denna typ av undersökningar var utmärkande för det första skedet i psi-forskningens utveckling, särskilt i England, och senare även i Tyskland och Holland i slutet av 1800-talet och början av 1900-talet. Man riktade uppmärksamheten på väsentliga frågor som man sökte svar på, sådana som hade existentiell innebörd — den allra viktigaste var väl frågan om det finns ett liv efter döden. Utmärkande för forskningen under denna tid var också det tveklösa samarbetet från "mediernas" sida. I våra dagar är ett gott förhållande mellan parapsykologer och medier tyvärr inte lika självklart.

Det fanns på den tiden en rik variation av experiment. Som regel var de väl kontrollerade och vanligen noggranna än vad man nu föreställer sig. Man utvecklade bl.a. en originell typ av experiment för att undersöka överlevnadsfrågan, de s.k. korskorrespondenserna. Under dessa försök mottog tre medier fragment av budskap från vad som antogs vara en död persons ande. Me-

dierna var bosatta i skilda delar av världen och tog ingen kontakt med varandra. Fragmenten var meningslösa, om de togs var för sig, men om de kombinerades, framträdde ett "budskap" i ett särskilt ämne, vilket stämde överens med den avlidnes personlighet och kunskaper. Det kan göras flera olika invändningar mot experiment av denna typ, och de utgör inget slutgiltigt bevis för liv efter döden (något som kanske också i princip är omöjligt att få) men korskorrespondenserna betraktas ofta som ett av de bästa stöden för överlevnadshypotesen hittills.

Den moderna parapsykologin (från Rhine)

Ett annat sätt att tackla de parapsykologiska problemen är att utföra laboratorieexperiment. Nestorn inom denna typ av psi-forskning, vilken har karakteriserat de senaste fyra årtiondena, är J. B. Rhine i Durham, USA, som haft mycket stort inflytande över parapsykologins utveckling. Försökspersonerna gör sådant som att gissa på ordningsföljden av ett antal s.k. zenerkort eller kasta tärningar och försöka mentalt påverka dem så att en viss sida faller upp. Data från sådana experiment kan lätt bearbetas statistiskt, och detta sätt att angripa problemen har ibland kallats det "statistiska", antingen i uppskattande eller nedsättande mening. Den statistiska metoden kan vara värdefull som en hjälp att fastställa vissa fenomenas existens, men om en person t.ex. kan flytta eller böja föremål endast genom att se på dem, då finns inget behov av statistiska beräkningar för att visa att detta inte kan ha inträffat genom blotta slumpen. Att utesluta slumphypotesen



betyder dock inte omedelbart att man bevisat existensen av ett paranormalt fenomen. Ett bord lyfter sig inte av en ren slump — men det kan finnas osynliga trådar. Detsamma gäller vid ett "statistiskt" experiment. Av ren slump skulle ett bra resultat inträffa en gång på tusen miljoner, dvs. slumphypotesen kan praktiskt taget strykas, men det utesluter inte att en medhjälpare kan ha spionerat på experimentatorn.

Experiment av Rhine-typ har utvecklats snabbt, sedan de först lanserades. Metoderna har blivit allt bättre och säkrare, och man har fått betydande vetenskapligt stöd för existensen av klärvoajans (när en person varseblir något utan att använda sina vanliga sinnen) prekognition (varseblivande av framtida händelser) och psykokinesi (påverkan av fysiska föremål genom tanken eller viljan). — Telepati (tankeöverföring) som är det paranormala fenomen som oftast accepteras av lekmän, är metodiskt svårt att särskilja från klärvoajans.

Man talar alltså om telepati, klärvoajans, prekognition och psykokinesi som om det vore fråga om klart skilda förmågor, men det är fullt tänkbart att alla former av paranormala fenomen kan återföras på en enda psi-faktor.

För laboratorieexperiment har Rhine och Pratt framlagt fyra huvudkrav. 1. Data skall kunna bearbetas statistiskt, så att slumpen kan uteslutas som förklaring. 2. Det får inte finnas "sensory cues", dvs. allt som kan ge försökspersonen tecken om den rätta lösningen måste elimineras; därför har man bl.a. double blind-experiment, där varken försöksledare eller försöksperson känner det rätta svaret. 3. Det måste finnas säkerhet för att registreringen av resultaten är korrekt; om registrering inte sker automatiskt eller, vid psykokinesiexperiment, med kamera, kan man ha två experimentatorer, som oberoende av varandra gör noteringar. 4. Möjligheten av fusk från försökspersonens, och i viss mån experimentledarens, sida måste helt kunna uteslutas. Detta beskrivs utförligt i en viktig handbok inom parapsykologin (Parapsychology, Frontier science of the mind, Oxford, Blackwell, 1957 s. 30 ff och s. 156 ff; av J. B. Rhine och J. G. Pratt).

En intressant upptäckt, som gjorts, är att vid kortgissningsexperiment en del personer tenderar att gissa litet bättre än vad blott slumpen medger, medan andra ganska

genomgående gissar litet sämre. Detta är i sig självt anmärkningsvärt, men allra mest intressant är att man i förväg kunnat förutsäga vilka personer som kommer att gissa bättre och vilka som kommer att gissa sämre än slumpen förväntar. Sådana försök har flera gånger utförts. Den som först upptäckte hur man på förhand kunde skilja dem som gissar bättre, s.k. psi-hitters, från dem som gissar sämre, s.k. psi-missers, var Gertrude Schmeidler. Hon frågade försökspersonerna om deras attityd till och tro på paranormala fenomen. Det visade sig att personer med en positiv attityd tenderade att få ett antal "träffar" över slumpförväntan, medan personer med negativ attityd fick träffar under slumpförväntan. Denna upptäckt antyder att psi finns hos alla människor i en nästan omärklig grad, och det kan vara "negativ psi" likaväl som "positiv psi"! En naturlig tolkning av detta är att psi torde verka konstant i vardagslivet, gynnsamt eller ogynnsamt, alltefter den inställning man har till en sak.

Gertrude Schmeidler och andra forskare har försökt finna ut om det finns några skillnader i personlighet, ålder, kön, sinnestillstånd m.m. mellan psi-hitters och psi-missers, och sådana undersökningar är f.n. en viktig gren av den parapsykologiska forskningen. (Se exempelvis Experimental Parapsychology, a review and interpretation. Springfield, Thomas, 1966; av K. R. Rao.)

En annan intressant iakttagelse som gjorts är att vissa experimentatorer knappast någonsin får några signifikanta resultat alls, och andra tycks få psi-missingresultat. Det tycks som om experimentatorerna kan påverka resultaten på paranormal väg. En fråga blir nu om de forskare som inte får positiva resultat har några karaktärsdrag gemensamma. Och hur är deras attityd till försökspersonerna? Att atmosfären i laboratoriet är en viktig faktor finns många belägg för.

Den viktigaste uppgiften inom den experimentella parapsykologin är fortfarande att finna vetenskapligt säkra bekräftelser på att psi-fenomen verkligen existerar. De sökta bevisen finns praktiskt taget — men undersökningarna har ifrågasatts av många kritiker, mest forskare utanför parapsykologernas egna led. Kritiken har många gånger varit irrelevant men ofta konstruktiv, och den har bidragit till en utveckling och förfining av parapsykologins experimentmetoder.

Invändningar mot parapsykologin

Före 1930 var en vanlig invändning att de resultat som rapporterades endast berodde på tillfälligheter. Detta ledde till utveckling av sådana metoder med statistiska beräkningar att slumphypotesen kunde uteslutas. Som ett exempel på konstruktiv kritik kan nämnas den s.k. "Fisk-effekten". (1935 gjorde G. N. M. Tyrrell experiment med några personer. En av dessa hette Fisk. Han skulle gissa i vilken av fem lådor som en lamporna tändes antingen med hjälp av en mekanisk väljare eller av Tyrrell själv. Fisk lyckades få signifikanta resultat, när inte den mekaniska väljaren användes, och hans metod var mycket enkel. Han gissade på samma låda åter och åter, och så snart det blev en träff, övergick han till en annan låda till dess han fick en ny träff. På det sättet begagnade han sig av Tyrrells tendens att inte välja samma låda två gånger i rad. Sedan dess väljs måltavlorna nästan alltid på ett mekaniskt eller annat slumpmässigt sätt.)

Även sådana invändningar som att resultaten skulle bero på "sensory cues" (omedvetna sinnesiakttagelser av minspel m.m.) fel i registreringen o.a. ledde till förbättrade experimentmetoder, så att invändningar av den typen numer i stort sett är irrelevanta. En annan invändning är att forskare endast skulle publicera delar av sina många experimentserier, och då de delar som kan tolkas positivt och negligera övrigt material som ointressant. Detta kan vara en allvarlig felkälla, och ingen vet väl hur pass vanlig sådan selektiv rapportering är. (Den förekommer säkerligen inom all beteendeforskning.) Men ibland har så extrema resultat uppnåtts att allt tal om selektiv rapportering blir helt irrelevant.

En populär mothypotes är givetvis **bedrägeri**, och man tänker då i första hand på bedrägeri från försökspersonernas sida. Men även experimentatorer har blivit föremål för sådana anklagelser. Och det finns faktiskt ett fall av bedrägeri av en forskare, vilket övertygande har avslöjats (Journal of Parapsychology 1964, s. 59—62, 258—273). Men det är sällsynt att parapsykologiska forskare anklagas för medvetet fusk — liksom det är ovanligt över huvud taget med sådana beskylldningar mot vetenskapsmän. Eventuellt bedrägeri hos forskare är inget egentligt problem, eftersom upptäckter alltid måste verifieras av andra forskare.

En annan sak är det med fusk av de personer som man gör experiment med. Charles Richet observerade att bra ESP-försökspersoner för det mesta är mycket ärliga till sin karaktär, men de använder alla möjligheter till omedvetet fusk! (Traité de métapsychique, Paris 1922, s. 72.) Fusk sker alltså på det omedvetna planet, t.ex. när dessa personer befinner sig i ett trans-tillstånd. Detta innebär att fuskförsök inte bör chockera en forskare — men han måste anordna sina experiment så att de blir fuskssäkra. Det är inte försökspersonens sak att inte fuska, men det är forskarens sak att göra fusk omöjligt. — I samband med debatten kring Uri Geller kan nämnas att Richet ansåg att den ärliga, medvetna inställningen i första hand fanns hos ESP-medier, medan man ofta avslöjat psykokinesimedier med även medvetet fusk. Inte ens detta behövde dock, enligt Richets mening, utesluta en genuin förmåga i vissa situationer.

C. E. M. Hansel är en nutida kritiker av parapsykologin som understryker möjligheten av bedrägeri. Han har bl.a. granskat en viktig experimentserie, de s.k. Pearce-Pratt-serierna 1933—1934. Han misstänker inte experimentatorn Pratt, eller Rhine som kontrollerade Pratt, för oärlighet, men han gör gällande att försökspersonen, Pearce, kunde ha lämnat sitt rum, gått över en stor, öppen gård, till ett annat hus och tittat genom ett fönster ovanför dörren in till det rum där "sändaren" satt. Hela hans resonemang synes långsökt, men Gertrude Schmeidler skriver: "Det är min uppfattning att Hansels argument är det starkaste vi har sett gentemot ESP, men inte desto mindre är det svagt." (Extra sensory perception. New York, Atherton, 1969, s. 57; G. Schmeidler, ed.)

En allvarlig invändning av något annorlunda natur mot parapsykologin är att den inte kan prestera ett enda upprepningsbart experiment: man kan inte så behärska de fenomen som man undersöker att samma effekter alltid uppkommer, om försöksanordningarna är exakt lika. En del bedömare menar dock att de paranormala fenomenen är av sådan natur att man inte kan kräva att de skall kunna upprepas exakt och att enstaka väl utförda experiment är tillräckliga bevis på att psi existerar. För min del anser jag att det visserligen finns starka stöd för existensen av paranormala fenomen men att de inte kan anses bevisade

förrän upprepningsbara experiment kan göras.

Parapsykologer har gjort och gör många försök att konstruera ett upprepningsbart experiment. En trend i dag är att koncentrera sig på olika medvetandetilstånd, drömmar, hypnos och meditation. Att de uppnådda resultaten är uppmuntrande är inte överraskande, eftersom psi-fenomenen tycks vara förbundna med de omedvetna skikten av personligheten. Att det är så har också observerats vid spontana psykokinetiska fenomen, s.k. poltergeistfall, som har undersökts framför allt i Tyskland. Så som rapporterats av Hans Bender är dessa fenomen mycket ofta effektfulla: möbler flyttas, tavlor svängs, stenar faller "från ingestans", egendomliga ljud hörs osv. utan iakttagbar orsak — och för det mesta rör sig allt kring en person som själv inte vet något om sin roll i sammanhanget men vars omedvetna synes initiera fenomenen.

De senaste åren har man upptäckt några personer vilka synes medvetet kunna påverka föremål med blotta viljan. En av dessa är Uri Geller. Om han ställer upp mer oreserverat på vetenskapliga försök kommer han eventuellt att kunna göra en stor insats. I Leningrad finns en försöksperson som undersökts en längre tid, Nina Kulagina. Hon rapporteras kunna få små föremål att flytta sig endast genom att koncentrera sig på dem. Personer som Geller och Kulagina är viktiga för parapsykologin på grund av den medvetna kontroll över fenomenen, som de synes ha — men något upprepningsbart experiment kan knappast anses ha uppnåtts med dem. Att vara beroende av vissa enskilda personer är otillfredsställande. Bortsett från risken för fusk finns alltid risken att deras förmåga försvinner eller t.o.m. en så banal risk som att personen föredrar att utnyttja sin förmåga kommersiellt i stället för att ställa upp på vetenskapliga experiment.

Något som kan vara början till ett upprepningsbart experiment är vissa framgångsrika försök som gjorts med djur. (Från 1971 innehåller praktiskt taget alla nummer av Journal of Parapsychology någon rapport om lyckade experiment med djur.) Man har framför allt använt möss och kunnat visa att mössen har en viss förmåga att genom ESP undvika en stark elektrisk stöt. Mössen kan välja en av två sidor i en bur, och om de väljer den rätta sidan, undviker de stöten. Denna situation

skapar en stark motivation hos mössen. För att öka motivationen har några forskare en variant av experimentet som innebär att mössen dödas, om de inte väljer rätt sida. Dessa försök med möss ger ett intryck av att ett upprepningsbart experiment är på väg — men de leder också till etiska överväganden. Vid ett parapsykologiskt konvent 1972 föreslog en engelsk dam att the Parapsychological Association skulle rekommendera sina medlemmar att inte utföra försök som var plågsamma för djuren. Tråkigt nog var det endast tre personer som stödde förslaget.

De parapsykologiska forskarna har många svåra problem att ta itu med. Det gäller både att skaffa oemotsäglig dokumentation för psi-fenomenens existens och att finna en förklaring till dem.

Anm. Nils Wiklund är filkand. med bl.a. indologi och religionshistoria; han har också en psykologexamen, som han kompletterat med studier vid C. G. Jung-institutet i Zürich. Han arbetar nu vid psykologiska institutionen i Lund och sysslar med forskning i bl.a. parapsykologi. Ovanstående artikel bygger på inledningskapiteln i hans psykologexamensuppsats "Report on experiments in precognition, psychokinesis, and clairvoyance".

FA DERES HOROSKOP

stillet og tilsendt for 35 svenske kr.
Send fødselsdato, klokkeslet og fødested til

Peter Sørensen
Havrevej 12, DK-2700 Brønshøj,
Danmark

ROSENKREUZARNES VÄRLDSÅSKÄDNING

eller Mystisk Kristendomslära
av Max Heindel

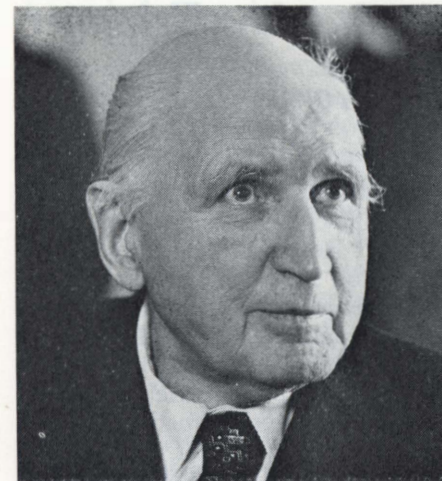
belyser de kosmiska såväl som de personliga levnadslagarna.

Kr. 48:— plus porto

THE ROSICRUCIAN FELLOWSHIP

svenska sektionen
Box 40261, 103 44 Stockholm 40

VARIA



BARRY GOLDWATER: UFOs? YES!

Den amerikanske senatoren och förre republikanske presidentkandidaten Barry Goldwater tror på flygande tefat. Enligt tidningen National Enquirer tillbakavisar han påståendet att UFOs är inbillade eller naturliga fenomen. Han säger: "Jag tror att jorden har besökts många gånger av varelser från rymden."

Goldwater, som varit pilot och general i flygvapnet, uppger att det funnits flera fall då militärplan har följt efter UFOs för att, när de kommit i deras närhet, se dem försvinna bort med otrolig hastighet.

(Källa: UFO-Investigator, Kensington, USA)

FLER HAR TEFAT "PA HJÄRNAN"

Josef Blumrich är en 60-årig NASA-forskare, chef för "future spacecraft design" vid Marshall rymdfartscenter i Huntsville, Alabama. Han tror att för 2.600 år sedan landade ett främmande rymdskepp i Israel. Det är den händelse som profeten Hesekiel berättar om i Gamla testamentet. Blumrich säger att han först var helt skeptisk till idén om besök från rymden. Det där med "tefat" var bara löjligt. Men sedan han läst en av Erich von Dänikens böcker fick han impulsen att närmare studera Hesekiels "syn", och, säger han: "Jag fick ändra min uppfattning fullständigt."

Att Hesekiels beskrivning av vad han såg kan passa bra på en rymdfarkost är det många som observerat före Blumrich. Men NASA-forskaren kanske har speciella förutsättningar att bedöma saken, eftersom han yrkesmässigt sysslar med rymdfartsproblem. Han tror att den där farkosten på Gamla testamentets tid var atomdriven; den representerade en teknologi, överlägsen även den

och sjukdomssymptom. Brevet sändes till: Parapsykologiska Studieklubben, Box 72, 245 00 Staffans-torp.

Klubbens ordförande, revisor Sven Arne Silve, säger att absent healing avses vara ett komplement till normal läkarbehandling, inte en ersättning. Ingen skall under fjärrbehandlingen sluta med av läkare ordinerad medicinering.

nutida jordiska. Blumrich tror också att jorden än i dag får besök av farkoster utifrån rymden.

(Källa: UFO Investigator.)

EJ KEMIKALIER PÅ GAFFELN!

I vår Uri Geller-artikel i nr 4 citerade vi ett uttalande av en Chalmers-professor (DN 24 februari) att man i Tyskland undersökt en gaffel som Geller brutit och funnit kemikalier på den. Samma sa professorn till oss.

Vi har först i maj månad hunnit kontrollera dessa uppgifter, som tydligen är felaktiga.

På uppdrag av tidningen Spiegel gjorde Bundesanstalt für Materialprüfung i Berlin undersökningar av en gaffel, som Uri Geller brutit vid en demonstration för en journalist från Spiegel. Men några kemikalier fann man inte på gaffeln. Däremot gjorde forskarna själva ett prov med gaffeln, varvid de använde kvicksilvernitratlösning och fick en brotttyta av samma typ som där Geller brutit föremålet. På den grunden drog de slutsatsen att gaffeln kunde ha blivit bruten med hjälp av kemikalier.

KVINNANS MYSTIK

klarlagd i skrift (6:—)

Rekv. Box 842, 121 08 Johanneshov
Postgiro 70 82 20-9

VATTUMANNEN

Bokhandel och
postorder.

Affär i Stockholm:
Tegnérsgatan 43 A
tel. 08/11 38 46

Affär i Uppsala:
Svartbäcksgatan 22
tel. 018/10 61 90

Beställ vår katalog med den nya tids-
älderns litteratur:

meditation, yoga, astrologi, flygande tefat, skivor, affischer, rökelser från

VATTUMANNEN

Box 2083
750 02 Uppsala 2



ETT EXPERIMENT MED DRÖMMAR, KLÄRVOAJANS OCH TELEPATI

Av Stanley Krippner
och Kenneth Zirinsky

Sedan urminnes tider har drömmar förknippats med psykiska fenomen. Så till exempel kunde enligt Gamla testamentet Josef förutsäga att sju goda år skulle komma, och följas av sju år av hungersnöd, på grundval av Faraos dröm om sju feta och sju magra kor. Detta kan vara ett exempel på prekognition — kännedom om framtida händelser.

Edgar Cayce ansåg att en psykisk dröm är en följd av att information överförs från det andra jaget, "det jag som byggs upp av den erfarenhet som själen i sin helhet gjort i den materiella så väl som i den kosmiska världen... Följaktligen kan det undermedvetna bli varse denna aktivitet, när kroppen sover. När det med kroppen förbundna medvetandet är i vila, meddelar sig det andra jaget med den själsliga kroppen." Dessa meddelanden antar ofta drömmens form.

Elsie Sechrist berättar om ett fall av klärvoajans i sin bok **Dreams, Your Magic Mirror**. "Hos Association for Research and Enlightenment, A.R.E. (Sällskapet för Forskning och Upplysning) i Virginia berättade en kvinna följande historia för mig i juli 1967: 'Jag drömde att jag skulle leta upp nummer 1880. Först trodde jag att det syftade på en sida i bibeln, men jag kunde inte hitta något där som passade in. Sedan slog det mig plötsligt att jag skulle leta reda på Edgar Cayce Reading nr 1880 på biblioteket. Till min oerhörda förvåning och häpnad beskrev Reading nr 1880 just den åkomma som jag lidit av de senaste månaderna och som plågat mig mycket. En enkel inpackning samt ricinolja rekommenderades, liksom en del andra medel.'"

I sin bok **Hidden Channels of the Mind** har Louisa E. Rhine följande exempel på telepati i drömmar. En kvinna i Michigan drömde en natt att hon satt högt uppe bland grenarna i en ofantlig tall. Då hörde hon ljudet av någon som närmade sig genom skogen. Snart såg hon att det var hennes son, som vid den tiden studerade vid ett avlagset universi-

tet. Både ansiktet och kläderna var sönderrivna av buskar. Hon greps av medlidande och ropade till honom: "Clarence, gå åt det här hållet! Här är stigen du måste ta!" Han vände ett gråblekt ansikte mot henne, log och slog in på den stig hon anvisat.

Senare samma vecka fick hon ett brev från sonen, i vilket han berättade om en dröm som hade gjort ett starkt intryck på honom. Han trodde att han gått vilse och vandrade förvirrad omkring i en skog full av täta busksnår, som rev honom illa överallt. När han blev rädd att han aldrig skulle hitta ut, hörde han plötsligt en röst men kunde inte se någon. Rösten sade: "Clarence, gå åt det här hållet!" Den tycktes komma högt uppfifrån. Han slog in på den anvisade stigen och hittade snart ut ur skogen.

1964 började Maimonides Dream Laboratory sin första experimentserie med drömmar och olika former av utomsinnlig varseblivning (extrasensory perception, ESP). Sedan dess har statistiskt signifikanta resultat erhållits i åtskilliga undersökningar, som omfattar prekognition, klärvoajans och telepati. "Måltavlor" har vid dessa försök varit bilder av konstverk med emotionellt eller arketypiskt innehåll.

I ett av dessa experiment beslöt vi att använda både en målbild för klärvoajans och en för telepati. Försökspersonen informerades endast om den förstnämnda. Om han kunde bestämma i vilken riktning hans ESP skulle verka, förmodade vi att han skulle ignorera den telepatiska stimulus men uppta den klärvoajanta stimulus i sina drömmar.

Den bild som skulle vara målet för eventuell telepati "sändes" mentalt från ett annat rum av en bland personalen på Maimonides drömlaboratorium, vilken kände försökspersonen mycket väl men aldrig träffade honom annat än vid försöken på laboratoriet. Den bild som avsågs vara målet för klärvoajans placerades i en låda som var fast-

satt i rummets tak. Försökspersonen, en manlig collegestudent som hade studerat Rosenkreutzareordens läror, påstod sig ha haft utomkroppsliga upplevelser. Av detta skäl placerades målbilden för klärvoajans ovanför hans säng, så att han skulle kunna se den, om han fick en utomkroppslig upplevelse, medan han befann sig på laboratoriet.

Båda slagen av målbilder, såväl de som avsåg att uppfattas med klärvoajans och de som eventuellt skulle uppfattas på telepatisk väg, valdes ut slumpvis bland en större samling bilder av konstverk, som hade lagts i förseglade kuvert. Den person som skulle "sända" målbilden för telepati väntade tills han kommit fram till ett privat rum omkring 35 meter från försökspersonens sovrum, innan han öppnade kuvertet. Vad beträffar målbilden för klärvoajans ställde sig en person, som tillhörde laboratoriepersonalen, på en stol, sträckte upp armarna, öppnade kuvertet och lät bilden falla i en kartonglåda. På så sätt visste ingen vad det var för bild, och försökspersonens ansatser att drömma om den måste botten i klärvoajans och inte telepati.

Sedan målbilden inneslutits i lådan, fästes elektroder på försökspersonens huvud och han fick gå och lägga sig. EEG-kurvorna iakttogs av försöksledarna; varje gång snabba ögonrörelser (rapid eye movements, REMs) uppträdde på EEG-remsan, visste man att försökspersonen drömde. Omkring 10 minuter efter det att REMs börjat, väcktes han och ombads berätta om sina drömmar. Dessa drömrappporter bandades.

Försökspersonen visste inget om målbilden för telepati, som "sändes" mentalt från ett rum i närheten. Han hade endast ställt in sig på målbilden för klärvoajans. Hans drömmar visade överensstämmelser med bilderna för klärvoajans men skillnader i jämförelse med telepatimålbilderna. När man uppmanade utsedda bedömare att avgöra vilka målbilder och vilka drömrappporter som hörde

ihop, fick klärvoajans-bilderna hela tiden högre poängsummer än telepati-bilderna.

Första undersökningsnatten var målbilden för telepati Manets målning "Gitarristen", men försökspersonen hade inga drömmar om musiker eller musik. Målbilden för klärvoajans var Matisse's målning "Detalj av den röda ateljén", och försökspersonen hade flera drömmar om hus, rum och rött. Exempelvis:

FÖRSTA DRÖMMEN: "Jag kommer ihåg att jag stannade vid... en modern byggnad... Jag kommer tydligt ihåg... stora röda bokstäver... Bokstäverna var stora och röda."

ANDRA DRÖMMEN: "Inomhus. Det var nästan som om det var en matplats... eller något sådant."

TREDJE DRÖMMEN: "En stund kände jag att jag började få en utomkroppslig upplevelse. Detta varade i omkring 45 sekunder och... den blev inte fullständig."

FJÄRDE DRÖMMEN: "Jag befann mig i det där huset... och när jag gick in... steg jag in i ett rum... Möblerna rörde sig runt, runt... Jag minns att jag tittade på möblerna som flög omkring... Av något skäl... borde jag inte vara i huset."

Den andra natten, som vi gjorde dessa undersökningar, var målbilden för telepati ett fotografi som valts ut slumpvis, "Utrustning för inbördeskriget". Försökspersonen hade inga drömmar om vapen eller krig. Målbilden för klärvoajans var ett fotografi av Abbot Sugers nattvardskalk — en silverbägare med ädelstenar runt kanten. Försökspersonen drömde om antikviteter, en skål och ett klot, som han beskrev på följande sätt:

SJUNDE DRÖMMEN: "Jag betraktade en sorts skål... Klotet var turkos till färgen... och det hade liksom en ljus krämfärgad, marmoraktig anordning inuti. Det var ett mycket vackert bowlingklot... Själva målbilden kunde ha varit en bild av... ett slags sfäriskt föremål som utstrålade en grönturkos färg och hade en mormoraktig anordning inuti."

Tredje natten var målbilden för telepati Chabots målning "Änglavindflöjel". Fastän försökspersonen inte hade några drömmar om änglar eller väderlek, drömde han faktiskt om en meteoritsvärm och om stjärnfall. Målbilden för klärvoajans var de Chiricos målning "Dödsångest", som föreställer en kistliknande låda med berg i bakgrunden. Försökspersonen

hade flera drömmar som liknade bilden:

TREDJE DRÖMMEN: "Jag närmade mig en nattklubb... och... jag minns en likbil. Det verkade ganska konstigt. Med andra ord, medan jag var på väg dit upp, steg en av människorna... ur en likbil och gick in i lokalen."

FJÄRDE DRÖMMEN: "President Johnson... Något att göra med hans död... Bara att tänka på det är otäckt. I huvudsak något att göra med hans död... där man kunde se... ett skrupet lik ligga i en säng. Och överskriften var 'Stackars president Johnson' eller något liknande."

SJUNDE DRÖMMEN: "Det var ute på landet. Det var i bergen. Den närmaste staden låg ungefär 25 km nedåt landsvägen."

Den fjärde och sista natten med dessa undersökningar fick vi det mest dramatiska resultatet. Målbilden för telepati var Hokusais målning "Tranor", men försökspersonen hade inga drömmar om fåglar. Målbilden för klärvoajans var Bermans målning "Vy i en fulländad solnedgångs perspektiv", och försökspersonen drömde om en solnedgång. Enligt en undersökning som Calvin S. Hall och Robert L. Van de Castle redogjort för i sin bok **The Content Analysis of Dreams** förekommer solnedgångar i färre än en på fem hundra drömmar hos män. Därför var försökspersonens dröm om en solnedgång statistiskt signifikant. Här följer drömmen:

FEMTE DRÖMMEN: "Det var mörkt ute och ljust inne... Det var skymning... Det höll just på att mörkna. Solnedgång... Mycket disigt. Det var inte en molnfri dag. Det var vare sig dimmigt eller molnigt. Dagen var liksom insvept i något. Det var inte en molnfri solnedgång... Det påminner mig om en kylig eller kall vinterdag som lider mot sitt slut. En dag då det varit molnigt hela dagen lång och solen just börjar gå ner."

Målbilderna och de maskinskrivna drömrapporterna skickades till tre utomstående bedömare, som försökte para ihop rätt dröm med rätt bild. De kunde inte på rätt sätt sammanföra målbilderna för telepati med de rätta drömmarna, men de parade ihop klärvoajansmålbilderna med drömmarna så exakt att det endast fanns en chans på tio att det kan ha berott på slumpen.

Denna undersökning visar att ESP i drömmar kan studeras veten-



Stanley Krippner

skapligt. Experimentet tyder också på att somliga människor kanske har mer kontroll över ESP än parapsykologer och andra vetenskapsmän har trott vara möjligt.

Hänvisningar:

Hall, Calvin S. and Van de Castle L. **The Content Analysis of Dreams**, New York: Appleton-Century-Crofts, 1966.

Rhine, Louisa E. **Hidden Channels of the Mind**, pp. 235—236. New York: William Sloane Associates, 1961.

Sechrist, Elsie. **Dreams Your Magic Mirror**, p. 32. New York: Cowles, 1968.

Ullman, Montague and Krippner, Stanley. **Dream Studies and Telepathy: An Experimental Approach**. New York: Parapsychology Foundation 1970.

(Övers. Lars Flodin/SM.)

Anm. Fil.dr. Stanley Krippner är chef för drömlaboriet vid Maimonides Medical Center, Brooklyn, New York. Kenneth Zirinsky är forskningsassistent vid drömlaboriet och student vid Metropolitan Leadership Program, New York University.

REINKARNATIONS-MINNEN

"Vi är kosmiska resenärer: världsalltet är vårt hem", säger Denis Lindbohm. Läs hans fascinerande bok om sina minnen av flera föregående liv!

JAGETS ELD 13:50 + moms o porto.

Sökarens Förlag

Box 3063, 103 61 Stockholm 3

Det stod i SÖKAREN!

En samling fängslande artiklar och berättelser — mest om det s.k. övernaturliga, som parapsykologin studerar. Ett urval ur SÖKAREN, årgångarna 1964—1967.

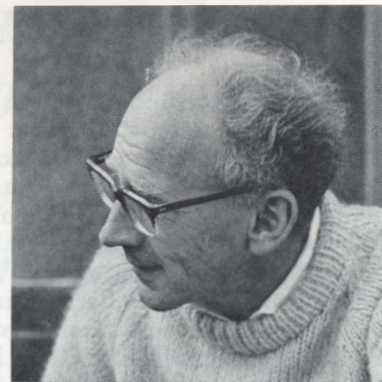
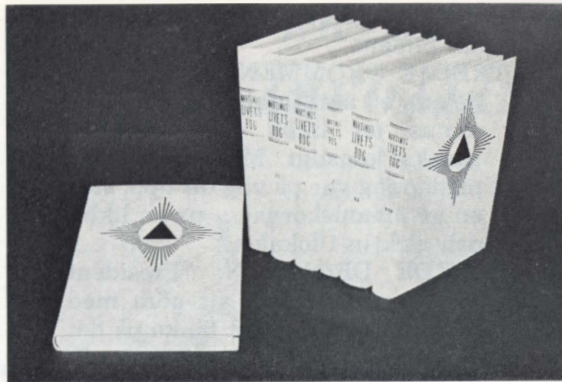
VAR TIDS MIRAKLER, 16:50 + moms o porto.

Sökarens Förlag

Box 3063, 103 61 Stockholm 3



Martinus



Nils Kalén

I vår artikelserie "Min favoritbok" berättar Nils Kalén om Martinus LIVETS BOK

Hur väl minns man inte den entusiasm som Are Waerland, hälso-profeten, på sin tid väckte hos ideell ungdom i Sverige. På hans föredragsresor landet runt var lokalerna ständigt till trängsel fyllda, alltifrån Folkets hus i Kråkemåla till Konserthuset i Stockholm. Och ivrigt lyssnade man till hans förkunnelser. "Vi har inte med sjukdomar att göra utan med livsföringsfel. Avskaffa dessa, och sjukdomarna skall försvinna av sig själva." Det lät sunt och logiskt. Ingen vettig människa skulle väl kunna säga emot honom, trodde man. Bara alla fick **veta** detta, så skulle sjukdomarnas saga vara all och sjukhusens portar för evigt kunna stängas...

Så blev det nu inte. Nog har de waerlandska teserna med tiden besannats, den ena efter den andra. Men en sak är att acceptera en sanning, en annan att omsätta den i levande livet. Vårt sjukdomselände har förvisso inte minskat, men visst har väl den stora allmänhetens syn på sjukdomsproblemen klarnat något.

Och hos mången entusiast har hälsointresset med åren fördjupats. Hälsofolket från Waerlandepokens dagar började, sedan den första ungdomliga glöden falnat något, känna en obestämd längtan efter en "fortsättning". Sund föda, frisk luft och kroppslig träning — det var nog gott och väl, men nu fordrade man något mera. Are Waerland hade själv talat mycket om "helheten". Men man hade varit så upptagen av allt detta kroppsliga, att intresset liksom inte räckte till... Nu började man alltmer känna av sin egen "halvhet".

Man famlade efter den andra halvan, ropade efter näring för sin andliga människa. Så blev man då en sökare. Läste och lyssnade. Studerade religioner och filosofier. Tog del av "läror". Levde i böckernas värld tillsammans med teologer och teosofier, klassiska tänkare i Europa och nytänkare i Amerika, tog del av västerländska tanke-system och österländsk visdom. Fann ett korn här och ett korn där. Men var ej tillfreds, kunde inte se någon helhet. Sökte alltså vidare, vidare...

Det var då som dörren plötsligt öppnades till Martinus' idévärld. För min privata del gick det så till, att jag en dag ute på vägen mötte en gammal vän. Han kom gående, ivrigt läsande i en stor bok. Var så upptagen av innehållet, att han inte såg sin omgivning.

— Hallå där, vad är det du läser?
— Livets bok. Fantastisk! Den måste du läsa!

Jo, jag satte faktiskt i gång med den rekommenderade läsningen. Först ganska motvilligt. Det var ju ett jättearbete, sju digra band, sammanlagt cirka 3.000 sidor. Och de var absolut inte lättlästa. Man kunde inte snabbläsa eller slöläsa. Nej, här måste man på allvar engagera sig, om man skulle hänga med. Men gjorde man detta, ja då fick man sannerligen lön för mödan. Här fick man ju **veta**. Här fick man verkligen svar. Här fann man det man länge sökt. Inte bara några korn, utan **helheten**.

Återigen steg denna entusiasm upp i ens inre. Här var något som högt måste ropas ut från taken! Bara alla människor finge veta detta, så

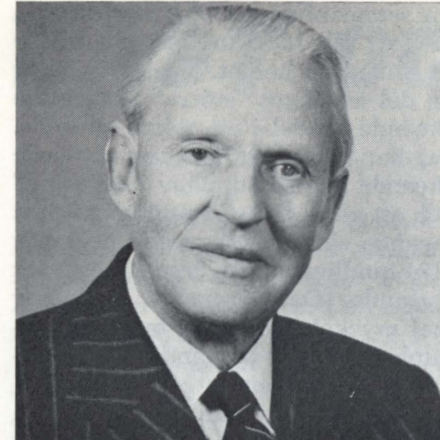
måste ju vår sjuka jord snabbt bli frisk... Men då hördes en annan röst där inne: Har du då ingenting lärt? Vet du ännu inte hur sakta vår värld förändras, hur långsamt Guds kvarnar mal, hur sent vi människor mognar... Lugna dig något!

Men titta helt kan man ju inte. Det som hjärtat är fullt av, det talar munnen.

Och om jag nu, efter många år, gör en återblick, rannsakar hjärta och njurar, jämför mitt "då" med mitt "nu", då märker jag vilken fullständig **omställning** detta studium av Martinus fört med sig. Omställning av mitt inre liv, mitt tänkande, min syn på mig själv och omvärlden. Omställning av mina s. k. åsikter, uppfattningar, värderingar av företeelser på de mest skilda områden.

Man kan inte undgå att ibland fråga sig, om all denna nya kunskap man fått verkligen är **sanningen**. Tänk, om alltsammans är fel. Tänk, om jag blivit så skickligt "indoktrinerad" att jag bara **inbillar** mig att det är sanning. Gång på gång "kollar" man logiken i denna väldiga kosmologi. Men man hittar inga luckor. Allting hänger konsekvent samman i en orubbligt logisk världsbild. Och den **skönhet** som denna världsbild utstrålar är så fantastisk, att den bara inte **kan** vara osann.

Men vad menar då andra, sådana som ingående tagit del av den kosmologi som presenteras i Martinus Livets bok? Jag har ställt frågan till några personer som jag vet penetrerat det stora verket. Här följer de svar jag fått.



Gunnar Hedfors, numera njutande sitt otium efter direktörspost på Svenska Tändsticksbolaget. Har länge tillhört de ledande männen inom frisksportrörelsen och den vegetariska rörelsen.

I trettioårsåldern drabbades jag av svåra sjukdomar som nära nog kostade mig livet. Det genomgångna lidandet hade gjort mig till sökare, och det var framför allt tillståndet i världen med svältande människor i u-ländernas slum, de vansinniga upprustningarna, de ständiga konflikterna på alla livets områden och känslan av vanmakt och övergivenhet samt religionernas och sekternas oförmåga att ge mig tillfredsställande svar, som plågade mig mest av allt.

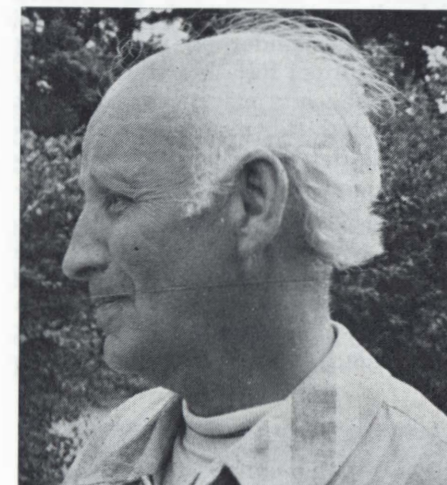
När jag därför till synes av en tillfällighet fick tag på Livets bok, så var det något som nästan kan liknas vid en uppenbarelse. Där fanns ju svar på alla mina frågor och jag fick ju framför allt en helt ny uppfattning om liv och död och om människans plats i universum. Därför är också kontakten med Martinus kosmologi utan tvekan den mest betydelsefulla händelsen för min andliga utveckling.

När jag i min ungdom vistades i Indien, talade man om för mig att varje allvarlig sökare förr eller senare skulle finna sin "guru", sin andlige ledare, och att man utan svårighet skulle förstå när man träffat den rätte, och redan vid läsningen av inledningen till Livets bok genomströmmades jag av en bestämd känsla att i Martinus äntligen ha funnit min "guru".

Om jag skall försöka koncentrera vad läsningen av Livets bok betytt, så är det väl att jag äntligen fått tag på ett mönster som klart och redigt förklarar de gåtor som vi yrvakna jordmänniskor ständigt konfronteras med på vår väg genom livet. Så har t.ex. lidandets gåta i Martinus kos-

mologi fått en för mig tillfredsställande förklaring och likaså har jag äntligen börjat begripa varför vi människor måste vara så olika funtade.

De dogmatiska religionerna såväl som den snart lika dogmatiska vetenskapen kunde inte ge mig tillfredsställande svar, och därför blev jag så oändligt glad och tacksam när livsmönstret fick sin förklaring. Jag tror, att om man lyssnar till Martinus anvisningar och framför allt inte begår misstaget att genom hans världsbild snärjas i nya dogmatiska tvångströjor, något som absolut inte är hans avsikt, så kommer Livets bok att ha en enorm betydelse för framtiden, inte minst med tanke på de svåra prövningar som vårt släkte kommer att råka ut för i samband med de väldiga förändringar som vi måste räkna med, när vår sargade planet skall omändras till att småningom bli en allkärlekens och fridens hemvist.



Agne Windmark, den svenska frisksportrörelsens startare och förgrundsgestalt under många år, tidigare av tidningen "Frisksport", numera som pensionär still going strong som bokförläggare av hälso-litteratur och primus motor i "Hälsans hus".

När jag sommaren 1943 av en bekant fick låna första delen av Livets bok måste jag säga att jag blev mer förvirrad och fundersam än upplyst och glad över mötet med dessa långa invecklade danska meningar, som jag snart gav upp med att söka förstå. Jag hade nyligen flyttat bort från storstaden till en underbart skön och stärkande skogstrakt i Dalarna och levde i en tillfällig våg av religiös tro, som gjorde dagen ljus och meningsfylld mitt i de prövningar och mödor som hör livet vid naturens vagga till. Min spade, min yxa, min bibel och min bön tycktes

mig redskap nog att öppna livets invecklade lås med och ge svar på alla oväntade frågor. Jag minns en aforism, som kom till mig med vinden vid den tiden: "Du klagat över att livet är tungt — men glömmer hur stort det är." Det svaret räckte för mig — just då.

Men någon riktig trosmänniska var jag inte, det stadiet i sin renodling var säkert längesen passerat. Efter en del intuitiva upplevelser kom jag senhösten 1946 i kontakt med Martinus, fick ett långt och klarläggande samtal — och ett dedicerat exemplar av Livets bok, första delen, med mig hem.

Vi här i Västerlandet förväntar oss sen gammalt de stora vismännen borta i Österns soliga, stilla värld där hjulen gärna fastnar i leran och tråplogen gör samma tjänst som för tusen år sen.

Vi har svårt att föreställa oss, att vi har en visman mitt ibland oss, som på ett logiskt vetenskapligt språk förklarar de världsgåtor, vi i ensamma stunder vändas över. Martinus beskriver på sitt noggranna, tålmodiga sätt — som en lärare bland okoncentrerade, splittrade grundskoleelever — livets konstruktion i stort och smått och de lagar som styr det. Med sitt kosmiska medvetande står han under sitt författarskap i ständig kontakt med Gudomen — eller visdomens källor — och hans egentliga svårighet är att transformera ner kunskaperna till en nivå som vi med våra begränsade medvetanden förmår fatta. För att underlätta "lektionerna" använder han sig gärna av genialt tecknade, konstnärligt stilrena, symboliska bilder. Han talar byskollärens enkla språk — med ständiga omgångar ur nya lägen — för att göra en ny, vetenskaplig världsbild klar för oss — och för hela världen, för öst och väst. Han gjuter in livets egen optimism i våra vankelmöda hjärtan och lär oss att vidsyn och tolerans är den första egenskap vi måste förvärva för att vinna insteg på människoblivandets väg. En inblick i mörker- och ljusprincipen gör det lättare att bära de mödor och motgångar som är en del i det "obehagliga goda", livets egen undervisning bjuder oss. Som "sårade flyktingar mellan två världar" (hans träffande bildspråk!) börjar vi inse att vi nu på vår väg ur djurriket befinner oss i den svåraste delen, då vi vuxit ur instinkten och saknar den intuition, som skall göra oss till medvetna, riktiga människor. Men tålmodigt undervisar han oss alla i

"kosmisk kemi", konsten att blanda tanke och känsla i god balans för att kunna bli nyttiga, fredsskapande människor på en jord, som i sanning är vår moder och som vi i kommande inkarnationer med ljusnande klokskap skall förvandla till en frendens, rättvisans och nästakärlekens hemvist. Ty, säger han, den värsta delen av vägen är redan passerad, och utvecklingen går framåt, med accelererande fart.

Livets bok har för mig blivit en källa till upplysning, som jag inte kan tänka mig att vara utan. Som en förebådare av den nya världs-impulsen skall den vinna insteg överallt på vår jord och ge en sargad mänsklighet ny klarhet och nytt hopp.



Sigurd Westerlund, ingenjör med verksamhet inom undervisningsfilm. Intresserar sig speciellt för livs-åskådningsfrågor och ålderdomsproblem.

Att på några rader skriva om vad det mest omvälvande i mitt liv har betytt känns svårt. Det jag helst skulle vilja berätta om, och som varit speciellt värdefullt, anser jag mig inte kunna tala om här. Då skulle jag utlämna andra människors liv, och det har jag ju inte rätt att göra. Man kan inte berätta öppet om kvinnan som brukade ringa ibland, som tänkte ta sitt liv, som diskuterade hur hon skulle göra det. Men som så småningom kom på andra tankar. Det var inte min förtjänst. Var hon hade lärt känna Martinus tankar vet jag inte, men jag vet att för henne betydde Martinus tankevärld en väg tillbaka till livet. Eller kvinnan, vars dotter dog av centralstimulerande medel. Efter ett långt samtal om vad som kan hända efter döden skildes

vi och efter några veckor hördes hon av igen. Nu hade hon upplevt, att innehållet i vårt samtal var en realitet.

Eller pojken, som mitt under en lektion frågade vad man gör med sin ångest.

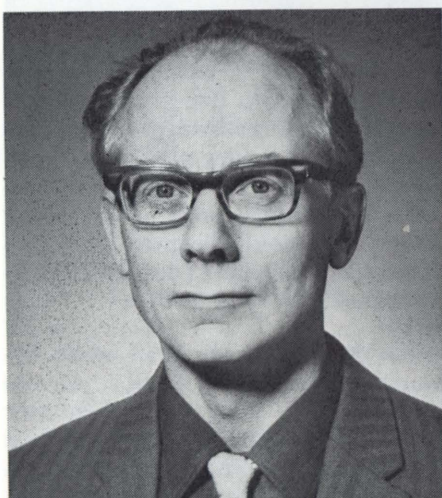
Eller kanske detta att uppleva en människa, som prövat centralstimulerande medel men genom en ny livssyn ändrat sitt liv och lämnat medlen bakom sig.

Jag menar inte att Martinus tankevärld kan vara till hjälp för alla människor. Långt därifrån. Men den som lärt känna Martinus tankevärld upplever dock gång på gång det fantastiska, att människor kan få hjälp till att hjälpa sig själva. Inte så att livet blir enklare att leva, men att det känns som ett uppvaknande till att bättre kunna förstå tillvaron och till större ansvar.

I början kanske upplevelsen, som hos mig, nästan tar formen av en extas för att senare anta mer realistiska dimensioner.

Har man under en relativt lång period kunnat följa Martinus arbete, möter man ofta människor, som fått hjälp och därför visar stor uppskattning, då det för dem betytt ett bättre liv, en bättre ordning i tankevärlden.

Vad Martinus Livets bok betytt för mig? Jo, kanske just detta, att människor fått hjälp att komma igenom svåra situationer, hjälp att leva vidare.



Yngve Brolin, rektor vid grundskolan i Solna. Livligt engagerad i livs-åskådningsfrågor. Föredragshållare, kursledare.

I snart 20 år har jag umgåtts med Martinus kosmologi. Denna kunskapskälla har gett mej vidgade perspektiv på tillvaron och förståelse

för sammanhangen. Jag har fått lära mej att allt hör ihop, att allt bildar en enhet, en helhet. Varje "ting" är en del av något "större" ting, varje skeende en del i ett större skeende. Jag har vidare fått lära mej att varje skeende har sitt upphov i ett "ting" och att varje "ting" egentligen är ett levande väsen, i vilket den psykiska eller andliga delen är centrum och styrande. Detta synsätt fascinerar mej mycket och är en bra utgångspunkt för mitt tänkande och handlande i vardagen.

Som pojke gillade jag att plocka sönder apparater — till de vuxnas stora förtret — för att se hur de såg ut inuti och hur de fungerade. Denna nyfikenhet lever kvar hos mig som vuxen. Men nu gäller det mest icke-materiella "apparater". Hur är världen "konstruerad" och hur fungerar tillvaron? Vilka lagar och principer gäller? Martinus kosmologi handlar om detta. Martinus analyserar tillvaron, och denna analysmetod tilltalar mej mycket. Det är inte svårt att hänga med. Martinus kosmologi är som en andlig "karta". Visst kan man traska omkring i terrängen utan karta och ändå ha det skönt och uppleva många trevliga saker. Men om man skall nå ett visst mål eller om man vill veta var man befinner sej eller om man undrar vad de olika tingen är där för eller varför man råkar ramla och slå sej o.s.v. — ja, då är det bra med en "karta", en andlig beskrivning över tillvaron. Martinus kosmologi är just en sådan andlig "karta" och den har jag stor nytta av i mitt dagliga arbete och som medmänniska.

Per Ragnar, skådespelare, regissör, TV-producent, författare.

*Han hade läst mycket
Allt
tyckte han*

*Nu var han trött
och ville sova*

*Somnade,
vaknade
och fann*

Det tredje testamentet.

De här enkla raderna skrev jag ner efter det att jag första gången läst Martinus Kosmiska lektioner. På min väg från boken Så har jag hört (som jag berättat om i Sökaren) hade jag tagit mej igenom hyllmetrar av böcker. På skilda språk

Forts på sid 26

LÄST OCH KLIPPT

I år är Emmaus-rörelsen 25 år och Föreningen Svalorna 15 år gammal. I tidskriften Svalorna gör Dagny Arbman en tillbakablick. Den inleds med följande ord:

"För 25 år sedan inträffade — i och med mötet mellan Abbé Pierre och en djupt olycklig människa som försökt ta sitt liv — det som i sig bar fröet till utvecklingen av den nu världsomfattande Emmaus-rörelsen.

Varför namnet Emmaus-rörelsen? Det förfallna hus i en förstad till Paris där Abbé Pierre själv bodde sedan 1947 och som han tänkt ställa i ordning till ett ungdomshärbärge och ett hem för internationella kontakter hade han givit namnet Emmaus efter den lilla byn utanför Jerusalem där två bedrövade lärjungar fick nytt hopp.

Till den olycklige som velat ta sitt liv sade Abbé Pierre: 'Vill du inte komma och hjälpa mig, så kan vi tillsammans hjälpa andra?' Den första 'Emmaus-kommuniteten' hade fötts i och med insikten att den enda verkliga gåva man kan ge en människa är att hjälpa henne att kunna och vilja i sin tur hjälpa andra. Att ge henne något att leva för, bli delaktig i en gemenskap, bli en länk i en kedja av goda krafter.

Fler och fler vinddrivna människor kom till Emmaus och tillsammans arbetade man på att skaffa tak över huvudet åt bostadslösa familjer, allt för den lön som Abbé Pierre uppbar som riksdagsman. När riksdagsmandatet tog slut, tog också pengarna slut. Det var då som lumpsumlandet började och visade sig ge stora pengar, ett hårt och smutsigt arbete som gav 'rena' pengar, därför att ingen behöll någon profit för egen del."

Föreningen Svalorna i Sverige, Spolegatan 5, Lund, är en organisation för volontärtjänst och utvecklingsstöd till slum och byar. Dess motto är: "Kämpa först för och med dem som har det svårast".

Det statliga konsumentverkets tidskrift Råd och Rön har bl. a. påstått att biodynamisk odling ger lägre skördar, att konventionellt odlade produkter är lika bra eller bättre än biodynamiska livsmedel, vilka dessutom är för dyra samt att biodyna-

misk odling har drag av vidskepelse. I nr 2 av tidskriften Biodynamisk odling, vars redaktör är Kjell Arman, förklaras att uppgifterna i den statliga publikationen är oriktiga.

"Verklighetens fakta bevisar att de s. k. biodynamiska preparaten fungerar i praktiken, ger större skördar och bättre kvalitet.

Bo Pettersson har i sexton år under strikt vetenskapliga former gjort jämförande försök med olika odlingsmetoder vid Nordisk Forskningsrings försöksstation.

Dessa försök visar bl. a.:

Den biodynamiska odlingsmetoden ger nu drygt 5 procent högre avkastning per hektar än vanlig konventionell odling med mineralgödsling.

Under den senaste 4-årsperioden gav den biodynamiska metoden nära 5.800 skördeenheter per hektar mot 5.400 för den konventionella.

Den biodynamiska odlingsmetoden ger högre kvalitet och bättre näringsvärden, bättre smak och längre hållbarhet.

Biodynamiskt odlad potatis visar en bättre proteinkvalitet än den vanligt odlade."

I Frisksport nr 2 i år skriver Kjell E. Johanson (som är frisksportarnas ordförande) sedan han konstaterat att rörelsen står obunden gentemot politiska och religiösa riktningar, litet om Amnesty International.

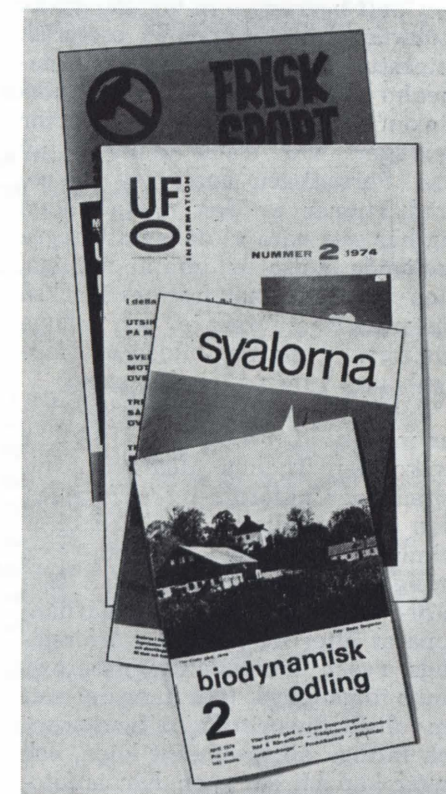
"Det finns en obunden folkrörelse, som i ökad utsträckning borde intressera oss frisksportare. Amnesty International bedriver upplysningsverksamhet och opinionsbildning för de politiska fångarna. Gång på gång har Amnesty framträtt och kunnat dokumentera tortyr och omänsklig behandling av olikätänkande. Organisationen har inte tagit hänsyn till vilken regim som varit den skyldiga, Amnesty solidariserar sig med de politiska fångarna och kräver deras frihet oavsett makthavarnas motiv och lojaliteter.

Amnesty International arbetar utan skygglappar. Därför är det en rörelse som vi frisksportare kan stödja utan reservationer."

"Ufologin är ingen svärmisk kult", påpekar Olle Öhman i UFO-information nr 2, 1974. I varje fall inom UFO-Sverige finns ingen plats för okritiskt svärmeri.

"Inom riksorganisationen UFO-Sverige med dess över hela landet spridda gruppbildningar finns entusiaster, som sysslar med UFO helt enkelt därför att de har en livlig önskan att studera och försöka förstå fenomenen av denna art. Organisationen och dess medlemmars syfte är att söka vinna kunskap om dessa märkliga ting samt att sprida kännedom om resultaten i samhället. Med begränsade resurser — och utan att åtnjuta kommunala eller statliga bidrag — ges fritid och arbete åt en verksamhet, som är både hobby och grund för framtida forskning.

Med den inställningen som ufologen/amatörforskaren har, nämligen att han kan dra sitt strå till stacken av vetande, är risken liten för religiöst svärmeri. För den som vill se objektivt på problemen, skapar just svärmeri och okritisk kultdyrkan det allvarligaste hindret — det är en sanning man inte kan komma förbi."



FANTOMBLADET — BIOPLASMA ELLER ETERKROPP?

Kirlianfotografi har diskuterats i Sökaren bl. a. i nr 10/73, 1/74 och 4/74, och jag måste hänvisa till dessa artiklar för bakgrundsinformation. I korthet innebär metoden att ett högfrekvent, högspänt elektriskt fält under kort tid — från hundradels sekunder till någon sekund — får passera genom ett föremål, ett löv eller en fingertopp som är i kontakt med fotografisk film. Någon kamera används alltså inte, och processen sker i mörkrumsbelysning eller i totalt mörker.

Det mest omdiskuterade resultatet av denna teknik har varit det så kallade "fantombladet" som den ryske fysikern Viktor Adamenko först rapporterade. Han visade en bild tagen av ett blad varifrån en avsevärd bit hade klippts bort strax före exponeringen, och likväl visade Kirlian-bilden *hela* bladet, fast den avklippta delen syntes svagare. Bilden har varit publicerad i bl. a. *Psychic* och *Journal of Paraphysics*. Den har tolkats mycket olika — Adamenko och andra anser att man på detta sätt har kunnat visa "bioplasma-kroppen", ett begrepp som ungefär tycks motsvara "eterkroppen" i esoterisk litteratur. Andra har beskyllt Adamenko för självbedrägeri vid tolkningen av bilden, eller t. o. m. för bedrägeri vid framställningen av den. Personligen anser jag de reproduktioner av den ryska bilden jag har sett vara så dåliga att några bestämda slutsatser inte är möjliga. Men fenomenet har fascinerat också västerländska forskare, och många har försökt upprepa bilden av "fantombladet", men utan framgång.

Till dem som mest energiskt arbetar med Kirlianfotografi i USA hör psykologen Thelma Moss vid University of California i Los Angeles. Hon arbetar tillsammans med bl. a. teknikern Kendall Johnson, som tydligen var den förste i USA som 1970—71 lyckades bygga en Kirlian-apparat efter de ganska svårförståeliga ryska beskrivningar som då fanns tillgängliga. (Nu finns det gott om fullständiga ritningar, byggsatser och färdiga apparater att köpa, och envar kan bli sin egen Kirlianfoto-

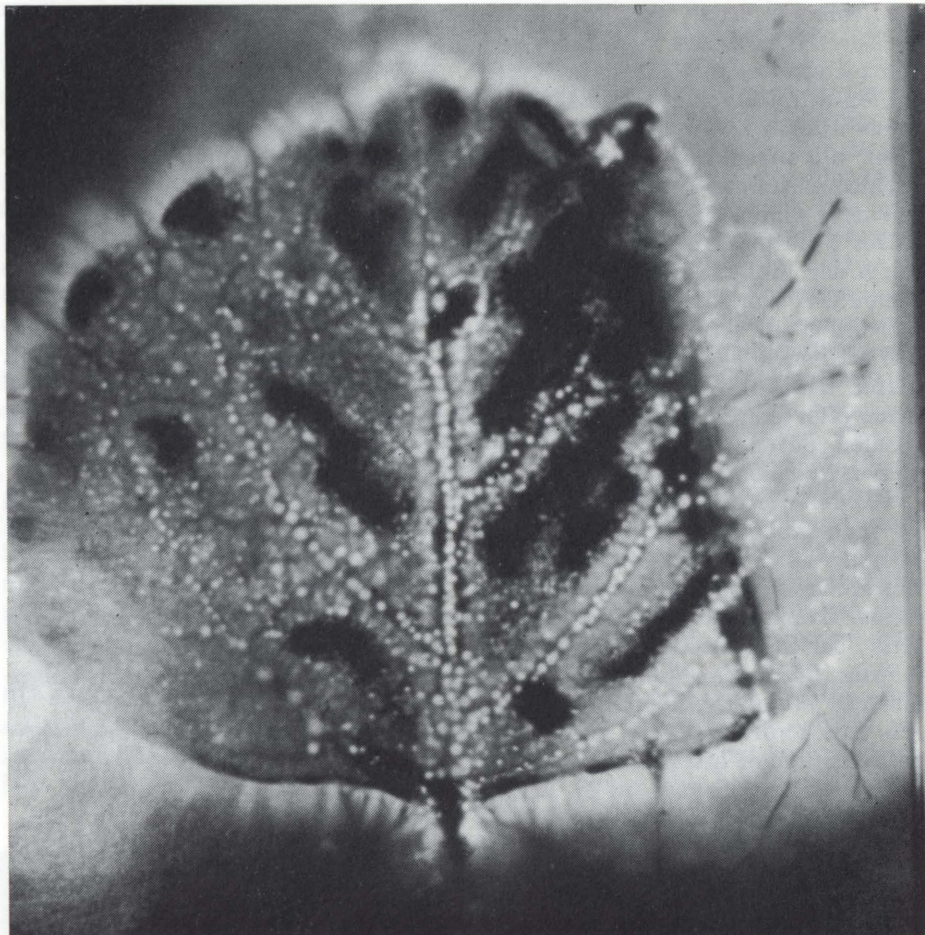


Bild 1. Kendall Johnsons "fantomblad", avklippt till höger strax före exponeringen i en Kirlianapparat. Exponeringstid 1/100 sekund. (Den ljusa fläcken till vänster beror på ett tekniskt missöde vid kopieringen av just denna bild, den finns inte på originalet.)

graf.) Moss och Johnson klippte sönder blad efter blad efter blad och fotograferade, men inget hände. Deras bilder såg ut som bilden av det avklippta blad som illustrerar artikeln i Sökaren 1/74, sid. 12. Men under hösten 1973 fick Johnson några bilder som tycktes visa en struktur utanför den avklippta delen, och efter hundratals försök fick han plötsligt BILDEN — se bild 1. Så vitt jag vet har han inte ännu lyckats få en liknande bild. Fantombladet är alltså än så länge inget säkert upprepningsbart fenomen — man känner inte till alla de faktorer som ska sammanträffa för att fenomenet

ska uppkomma. Men en annan av Thelma Moss' medarbetare, John Hubacher, har också lyckats fånga det en gång — se bild 2. Båda bladen är tagna från en klängväxt som på engelska heter "creeping Charlie".

Thelma Moss och hennes medarbetare försöker nu närmast dels fastställa vilka betingelser som krävs för att fantombladet ska uppkomma, dels fånga effekten på rörlig film. Nästa steg är att Kirlianfotografera människohänder där ett finger nyss förlorats genom olyckshändelse eller amputation. Om också ett "fantomfinger" kan fotograferas, då...

Kendall Johnsons bild och en intervju med honom finns i tidskriften *Probe the Unknown* (Los Angeles), vårnumret 1974. Bilden finns också i en lång artikel om Kirlian-fotografi i tidskriften *the Sciences* (utgiven av New York Academy of Science), januarinumret 1974.

Nils-Olof Jacobson



Bild 2. John Hubachers fantomblad, avklippt mellan pilarna.

Båda bilderna copyright: Thelma Moss, Los Angeles, USA.

SPIRITUALISTISK LITTERATUR

Begär vår nya boklista!
Senaste nyheter! (Priserna med moms.)

Brunton, Paul: Den hemliga vägen
hft. kronor 39:—

Charpentier, Louis: Mysterierna i katedralen i Chartres, hft. kronor 39:—

Jacobson, Nils-Olof: Meditationens vägar
hft. kronor 31:—

Schmidt, K. O.: Vi lever inte bara en gång
hft. kronor 39:—

BOKFÖRLAGET EXCELSIOR AB
Box 5314, 102 46 Stockholm 5

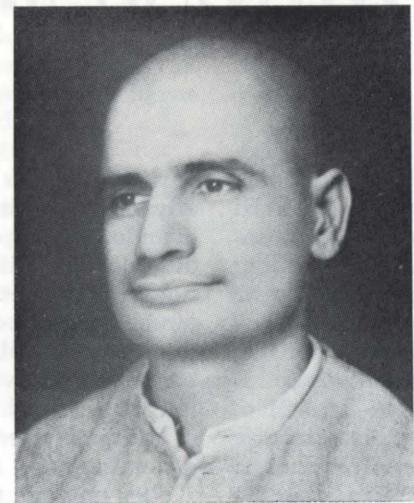
TAROT

lekar
mot förskott
från

VATTUMANNEN
postgiro 46 96 66-2

1JJ	27:—	fransk text
Classic	27:—	engelsk text
James Bond	27:—	engelsk text
Rider	32:—	engelsk text
Tarocspel	27:—	vanliga färger + kort med folkklivsmotiv

Alla lekar med 78 kort.



Sri Swami Narayananda är andlig vägledare (Guru) för sanningssökare över hela världen. Han vistas i Danmark hela sommaren och är där anträffbar för alla.

Var och en som uppriktigt önskar råd ang. sinnesbehärskning och Yoga för att genom meditation komma till kännedom om den absoluta sanningen kan få personligt samtal med Swami Narayananda. Han svarar på frågor, löser tvivel samt giver råd och vägledning, och till dem som önskar och förtjänar det ger Han invigning (Mantra Diksha).

Under tiden 1/6—31/8 leder Swami Narayananda det fria andliga träningslägret på N. U. Yoga Ashrama, DK-8773 Gylling (Jylland).

Sökande kan här få möjlighet att samman med Gurun inöva daglig Sadhana (Yogans teoretiska och praktiska disciplin), och de som önskar arbeta hårt för att lösa livets gåta och uppnå den högsta visdom (Nirvikalpa Samadhi) kan vid träningslägrets slut bli invigda till Sannyasa (munk eller nunna).

Sri Swami Narayananda ger all undervisning och andlig vägledning av ren kärlek — och gratis.

För närmare upplysningar var vänlig kontakta:

N. U. Yoga Ashrama
310 81 Långaryd (Småland)



Paul Twitchell har i sin bok **TIGERNS TAND** på ett livligt och fascinerande sätt berättat om sin färd genom de andliga världarna. Få tror, att någon kan besöka himlen i själskroppen och återvända för att ge en detaljerad rapport, som den i **TIGERNS TAND**.

Så mäktig är denna bok, att den har en chockerande effekt på läsaren. Antingen älskar läsarna boken eller också ser de mycket skeptiskt på denna berättelse. Pris kr. 20:— + porto.

ECKANKAR I SKANDINAVIEN

Fack
104 32 Stockholm 19

RELIGIONENS MÅNGA ANSIKTEN

BUDDHAS LÄRA

En av de mest kända skrifterna i den buddhistiska kanon är Dhammapada (Lärans Väg) en samling verser, som i de olika översättningar som finns alltid följs av kommentarer, vilka skall vara till hjälp för den läsare som är obekant med de buddhistiska uttrycken.

Några av Dhammapadas verser är samlade under namnet Blommor. För många som fått intrycket att buddhismen är alltför pessimistisk blir dessa verser ofta en överraskning. Här manas fram en ljus och vänlig sinnesstämning i ett oroligt sinne. Blommor har ju en sällsam förmåga att skingra oro och dämpa vrede och hat.

"Som en vacker blomma, färgstark men utan doft, är de värtaliga och fruktlösa orden av en som inte handlar.

Som en vacker blomma, färgstark och doftande, är de värtaliga och fruktbärande orden av en som handlar.

Liksom man kan göra många slags kransar av ett fång blommor, så bör en dödlig som fötts till världen göra mycket gott.

Döden finner ej vägen till dem som är rustade med godhet och lever i vaksamhet och frigjorts genom fullkomlig kunskap."

Kunskap och insikt söks av många. De går många och krokiga vägar för att finna dem. Om vi tillägnar oss kunskap, leder den till insikt, insikt i tillvarons natur, insikt om oss själva och vår omvärld. Om vi inte vet något om oss själva, hur ska vi då kunna förstå andra, hjälpa andra på rätt sätt? Buddha visade en Väg. Han lärde vaksamhet och varsamhet.

"Det finns ingen fruktan hos den vaksamme, vars sinne är ofläckat av begär, fritt från förvirring och som lämnat bakom sig gott och ont."

Hur en människa handlar beror på hennes sinnesbeskaffenhet. Ett rent sinne, som är resultat av oklan-

derlig moral, är förutsättningen för allvarligt mediterande. En seriöst övande elev upptäcker snart att meditationerna blir besvärliga, om det brister i den etiska träningen. Viljan och strävan att låta etik och meditation följas åt är ett ofrånkomligt krav, om man vill nå ett gott resultat.

"Vad än en fiende kan göra mot en fiende eller en ovän mot en ovän — ett felinriktat sinne gör oss större skada."

Ett rent sinne ska också ge insikt. Insikt öppnar porten till Nibbana — egots upphörande — ro.

"Den som ständigt riktar medvetenheten mot materiens natur och avstår från det oriktiga och ståndaktigt gör det riktiga, han, den medvetne och samlade, befriar sitt sinne från störningar."

Det är viktigt för buddhisten att förstå sin Lärares (Buddhas) undervisning, eftersom det inte finns någon utanför människan existerande makt eller kraft, som hon kan vända sig till. Människan är sin egen skapare och måste bära ansvaret för sina handlingar. Följaktligen är det av största vikt att hon förstår hur hon ska handla och tänka. Självkännedom, självkontroll genom etisk träning och insiktsträning är buddhismens väg.

"Ingenjörer leder vatten, pilmakare tillverkar pilar, snickare formar trä, de goda formar sig själva."

Amita Nisatta

Buddhismens Vänner, Ringvägen 107 B, IV, 116 60 Stockholm.

Svenska Buddhistiska Samfundet, Box 4031, 452 00 Strömstad.

HERRENS SÅNG — BHAGAVADGITA

Två ställen i Bhagavadgita talar starkt till en i egna ögon förtappad och desillusionerad människa. De finns i början och i slutet av Gitan, ja, det är i början och i slutet av den

kamp som utspelas på kunskapens och handlingens mark.

Arjuna, människosjälens, står rådvill på livets slagfält. Han önskar fly, ja även dö hellre än kämpa, där verkligheten tränger sig på honom. Då lyder Herren Krishnas stämma full av makt och styrka till den modlösa människosjälens:

"Hur kommer det sig att du i farans stund grips av en modlöshet som ädla män ringaktar och som inte leder till himmelen utan bringar vanära? Förlora inte modet, Arjuna, det passar sig inte för dig; låt denna jämmerliga hjärtats svaghet fara och res dig!"

Bhagavadgita 2. -3.

Det är idén att människan har en medfödd plikt som ligger till grund för denna vers. Klosteraspiranten skall inte genast, när de andliga svårigheterna växer honom över huvudet, kasta sig in i andra aktiviteter, som just då ser mer ädelmodiga ut. Ej heller skall vi andra genast drömma om eremitboningen och klostercellen, när problemen tornar upp sig (ty för det krävs helt andra motiv). Herren säger "res dig", och upplivade av hans ord står vi upp och kämpar. Men vi är inte alla lika starka; några såras av Mayas Svärd (Guds bländverk). — Vi har prövat allt, meditation, alla former av rening, vandrat från den ena mästaren till den andra. Till nu har vi själva kämpat, men det synes som om en ännu större modlöshet har gripit oss. Men detta var nödvändigt för att den totala hängivenheten för Herren skulle kunna födas i oss. Vad som synes omöjligt för människorna är möjligt för Gud. Så länge barnet är upptaget med sina leksaker behöver inte modern se efter det — men i det ögonblick som vi är redo att kasta bort våra egoistiska leksaker, då lyder Herrens ord från slutet av Gitan:

"Ge upp allting, det onda såväl som det goda, all dom om gott och ont. Sök i mig din enda tillflykt. Sörj inte, jag skall lösa dig från all synd."

Bhagavadgita 18. -66

Claus Oreskov

MARTINUS HAR SAGT...

Det finns många meningar i Martinus böcker som präglats i aforismens kraftfulla form och lyser upp vårt medvetande — för att stanna där som en stilla ljuslåga. Till exempel denna:

"Där okunnigheten avlägsnas, upphör det så kallade onda att finnas till."

27 års studium av Martinus världsbild — och försöket att praktisera den — har lärt mig att de där orden stämmer. Martinus erkänner inte något ont i världen; han betecknar det som det "obehagliga goda" — i motsats mot det "behagliga goda". Om vi stannar till och tänker, finner vi alltid att det s.k. onda är en varningssignal, som vill föra oss rätt och hindra oss att sjunka ner i en avgrund. (Naturligtvis måste vi då också ha insett evighetslivets existens och reinkarnationsprincipens ofrånkomlighet.)

För nutidsmänniskorna — av Martinus karakteriserade som "förlorade flyktingar mellan två världar" — kommer studiet av hans verk som ett ljus i mörkret. Och dessbättre är studiet fritt för var och en, som kommit fram till det. Hans världsbild och hans stora, ljusa och djuplodande litteratur är en gåva till den enskilde sökaren — och till framtidens mänsklighet.

Agne Windmark

Stiftelsen Martinus Institut i Sverige, Trasthagen 5, 181 41 Lidingö.

BO YIN RAS VISHET

"RÅD

Tag livet sådant som det är! Tänk icke: 'Så det kunnat bli.' Du ingen dag i bann bör svära! Bär tåligt vad du måste bära! Välsigna allt vad livet giver. Och själv du då välsignad bliver!"

Ur "Vägvisare"

I inledningen till "Boken om den levande guden" står bl.a.:

"Denna bok är skriven för sådana människor, som i hårda inre strider ville vinna sin Gud men icke fann honom..."

I "Mera ljus" hämtar vi:

"Här i detta jordelivet är det möjligt för människan att 'verka'. — Men sedan hon lämnat den fysiska världen, befinner hon sig i det tillstånd, som hon skapade åt sig själv, och måste passivt förbli där, tills —

hennes själsliga så renats, att det lyckas för substantiellt gudsförenade andeväsen att i henne väcka upp medvetande om hennes verkligt inboende gudomliga väsens kärna, hennes levande gud."

Ur "Boken om kärleken":

"Säg inte, att du har kärleken så länge du ännu hyser bekymmer om dig själv!"

och

"I den 'jordiska' kärleken begär du ännu, ty kärleken här vill kärlekens föremål. I sin 'himmelska' form blir den emellertid sig själv till föremål, så att du blir fri från alla begär!"

Slutligen ett citat ur den sista boken, "Hortus Conclusus":

"En människa utan humor är helt visst aldrig i gudomens närhet även om hon för sin omgivning kan synas som det gudomligas uppenbarare."

Den tysk-schweiziske författaren, målaren m.m. Josef Anton Schneider-Franken kallar sig i sina böcker Bô Yin Râ. Detta namn har fått många att tro att han är indier eller i varje fall hämtat sin visdom från Indien. Även om han i sina böcker talar om påverkan från "östern", kommer hans visdom inifrån honom

själv genom andlig upplevelse. Det är alltså inte på något vis frågan om något uttänkt eller några spekulationer i andliga, religiösa eller filosofiska frågor.

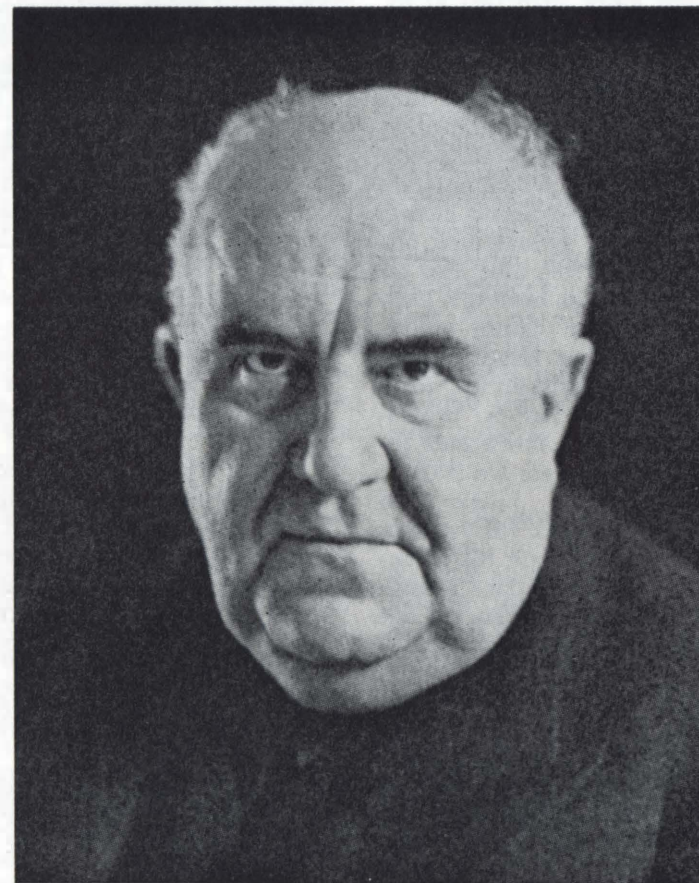
Bô Yin Râ föddes 1876 i Sydtyskland, flyttade omkring 1922 till Lugano i Schweiz där han dog 1943. Han utgav sina böcker mellan 1913 och 1936. Det väsentligaste står i 32 böcker som han kallar sina "andliga läroskrifter". Av dessa är hittills 18 översatta till svenska.

Det kan för många vara litet svårt att komma igång med läsningen av böckerna, men är man väl bekant med dem, läser man dem om och om igen och finner vid varje ny läsning alltid något nytt, som ger rikare innehåll åt det dagliga livet.

Svante Widing

Bô Yin Râs böcker kan beställas från Widings Förlags AB, Fack, 400 35 Göteborg 46.

Kring Martinus och Bô Yin Râ finns inga samfundsbildningar, men de är religiösa personligheter, vilkas skrifter blivit väsentlig trosgrund för många.



Bô Yin Râ



PER RAGNAR: REFLEXIONER

I förra numret talade jag om meditation, om vårt sökande på olika vägar efter samma mål, antingen detta sker medvetet eller omedvetet.

Sedan dess har vårt land besökts av en amerikansk professor i psykologi. Han har på sitt språk, med sina termer, berättat om olika avspänningsförsök med positiva resultat. Det tidningarna tog fasta på, var hans övningar med ett snöre, bundet vid ett vanligt gem. Övningen gick ut på att koncentrera sig på det i den avspända handen hängande snöret och med tanken påverka gemet att röra sig i olika riktningar — ett förfarande som inte är främmande för många av Sökarens läsare, gissar jag, som sysslade med olika pendlingsförsök, med mer eller mindre seriösa avsikter. Dessa gemövningar jämte andra, som bland annat handlade om intensiv muskelanspänning följde av avspänning, har, sa professorn, en avgjort avstressande inverkan på individen. De stärker muskelkontrollen, bidrar till ökad koncentration, till ett öppnare medvetande och till en insikt om den egna viljans förmåga. Inte minst den sista är det givetvis viktigt att få nys om.

Enligt vissa synsätt har vi, mänskligheten på detta klot, så smått börjat lämna utvecklingskedet i symbolen Fiskens tecken. Den kollektiva insikten om materien är stor, vi har idag enorma kunskaper om hur man

handhar naturen, på gott och ont. Vi har alltmer börjat inse vår plats i det stora hela och vad vi får göra och inte kan göra utan att rubba kretsloppen som vi omgärdas av eller är innesluta i. Vi står som barn i den första gryningen i Vattumannens tecken. Nu skall i nästa utvecklingskede polariteten inom människorna balanseras, så att det kvinnliga ska växa sej starkare i mannen och det manliga i kvinnan. Detta är ju också något vi kan iaktta runt oss, då det så smått börjar bli alltmera tillåtet för pojkar och män att få bejaka sin "kvinnlighet", det vill säga att visa känslor, slippa vara "manlig" i klädsel och uppförande. Och på kvinnosidan pågår, om ännu i liten skala, en växande kvinnokamp, en kamp för kvinnans likställighet och självständighet i familje- och samhällssammanhang. Vi ska nu in i "andens tidevarv", där etermedia utvecklas och ytterligare spränger nationsgränser och krymper avstånd på vägen mot en enad värld. Och på väg mot denna utveckling måste vi, alla, efter hand, få upp ögonen för och vidgad insikt om tankens plats i det hela, om tankekraften som den primära i tillvaron, om alltings psykiska sidor, delar och aspekter av ett oändligt Logos, i vilket vi alla lever, rör oss och är.

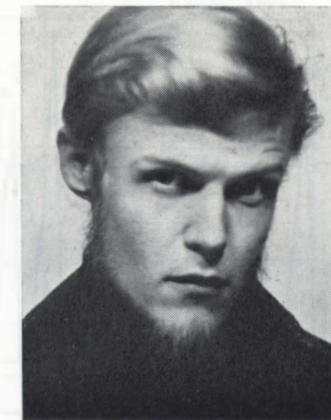
Avspänningsövningar och olika meditationsformer är som sagt vägar som leder mot ökad

öppenhet för de Ljusets impulser som nu banar sej väg mot vårt klotets ännu ganska mörka, mentala sfär. Men minst lika viktigt är att vi kommer till ökad insikt om, att vi dagligen och stundligen korresponderar med det och den vi söker, med Gud. Ty allt och alla som möter oss, varje händelse, varje person på vår väg, är en aspekt av Honom, och det sätt vi reder ut svårigheter på och det beteende vi visar vår nästa, blir ett uttryck för graden av korrespondens med Fadern. "Allt vad ni gör mot en av dessa mina minsta, det gör ni också mot mej." Så här tål det att tänka både en och två gånger över vismannen Martinus' ord, då han säger att den högsta formen av meditation är, att varje dag fem minuter eller flera tänka kärleksfullt på sina "ovänner", att i tanken, i lugn och ro, fundera över varför en medmänniska beter sig på det sättet eller det och öva sej i insikten om, att ingen kan handla annorlunda i ett visst ögonblick än vad hon gör. Jmf. Fader förlåt dem, ty de veta icke vad de göra.

Så kan varje dag, varje möte bli en övning i att utplåna begreppet fiendskap ur vårt medvetande. För till syvende och sist finns det inga onda människor, bara okunniga. Och där okunnigheten utplånas och en social grundtrygghet etableras, där har kärleksbudskapet fått fäste.

Sven Rosén:

SOLENS TYRANNI



Att skriva om solens fläckar i en tidskrift för livsåskådningsfrågor kan förefalla omotiverat. Men när redaktören uttryckligen har förklarat att det finns beröringspunkter mellan livsåskådningsfrågor och politiska d:o, så kan kanske det vara motivering nog att ett ögonblick stanna inför frågan vad som kan antas styra det storspolitiska skeendet här i världen. — Jag skall i det följande söka driva tesen att det är solen.

Solens fläckar

Idén är inte så dum, och den har tilltalat åtskilliga figurer långt före mig. Vad som främst tilldragit sig intresset har varit solfläckarna. Vid hög solaktivitet — dvs. när antalet solfläckar är stort — bombarderas vi av intensiva strålningsskurar, främst röntgen- och ultraviolett strålning men också av energirika, elektriskt laddade partiklar, som tränger in i jordatmosfären och ger upphov till magnetiska stormar och norrsken.

Att dessa fenomen skulle påverka skeendena i vår värld — som t.ex. nederbörd och klimat, konjunkturer och sysselsättning, humör och sinnesstämning, sjukdomar och farsoer, krig eller fred, nativitet och mortalitet, giftermål och olycksfall — är en fantasieggande möjlighet, som sedan nära hundra år sysselsatt en mängd lysande representanter för såväl veten- som galenskap.

Skenbara samband

En särskild svårighet för dem som letat överensstämmelser mellan solcykeln och jordiska aktiviteter har varit att skilja verkliga samband från blott skenbara.

Eftersom solfläckarnas antal växlar periodiskt och det naturligtvis måste finnas otaliga periodiska skeenden i den här världen, bör det rimligen också gå att uppleta åtskil-

liga slumpmässiga "samband" där periodiciteten för en längre eller kortare tid sammanfaller med solfläckscykeln. Så fann man t.ex. för ett 30-tal år sedan en klar överensstämmelse mellan växlingarna i sjön Viktoria Nyassas vattenstånd och frekvensen solfläckar — men när man som bäst grubblade över detta samband, upphörde det. Och på 1920-talet vann den svenske ingenjören Axel Enström världsrykte med en avhandling om hur solfläckarna påverkar klimatet, skördarna samt de allmänna konjunkturerna. Bl.a. hade han funnit ett klart samband mellan vetepreisfluktuationerna i England och Frankrike och solfläckarnas antal. Men också dessa överensstämmelser upphörde med tiden.

Solrytmerna påverkar oss

Huvudfrågan för vår betraktelse är emellertid hur solrytmerna inverkar på det storspolitiska livet.

Enligt en uppgift jag sett har tre läkare vid New York State-universitetet i Syrakusa — Friedman, Becker och Bachman — funnit ett statistiskt påvisbart samband mellan solaktiviteten och förekomsten av vissa mentalsjukdomar på deras sjukhus. De skall vidare ha utfört försök som visar att de elektriska processerna i hjärnan kan påverkas av förändringar i ett omgivande magnetfält. Försökspersonerna blev under experimenten retligare, kände sig oroliga och hade svårare att koncentrera sig på enkla uppgifter som blev dem förelagda.

Vad betyder nu detta? Jo, om magnetiska förändringar kan inverka på psyket, borde väl också störningar i jordens magnetfält kunna få liknande konsekvenser (sådana störningar inträffar ju alltid när solaktiviteten är hög!). — Detta är i varje fall en teori som under lång tid inspirerat mig till genombläddringar av historieboken. För om alla

människor blir något påverkade av hög solaktivitet, eller om några människor blir mycket påverkade, så är det i de stora sammanhangen som detta kan komma att visa sig. Förslagsvis blir följden en förstärkning av allmänna orostendenser, vilket dels kan medföra en ökning av antalet våldsbrott och dels ta sig svåra uttryck i kollektivt asocialt beteende, såsom kravaller, upplöpp, revolutioner eller inbördeskrig; allt oregerat våld. Däremot behöver inte det regerade våldet uppvisa någon märkbar förändring; krig har det t.ex. alltid funnits, men krig var åtminstone i äldre tider väl organiserade företag, som bestämdes av några få och över vilka massorna inte hade något större inflytande. Inte desto mindre har det gjorts försök att finna samband mellan den intensitet med vilken krig har förts och solrytmerna. Och det låter sig mycket väl tänkas att de krig som utkämpats i vårt eget århundrade, i högre grad än tidigare sammanfaller med höga solfläckstal, eftersom numera såväl demokratier som diktaturer i så stor utsträckning är massrörelser. Och det är ju inom "massan" — den stora gruppen människor — som även en liten ökning av den sociala oron kan tydligast skönjas och få störst effekt.

De stora revolutionerna

Vi kan nu kasta oss över det första solfläcksdiagrammet (fig 1). På den lodräta skalan finns solfläcksfrekvensen angiven (uttryckt i speciella relationstal, "solfläckstal"), och på den vågräta skalan avläses tiden. Diagrammet är alltså lätt att förstå. Vi kan t.ex. omedelbart se att år 1761 hade antalet solfläckar nått maximum för en period, medan minimum nåddes fem år senare, alltså 1766; o.s.v. I fortsättningen kommer jag att förkorta termerna maximum och minimum till max och

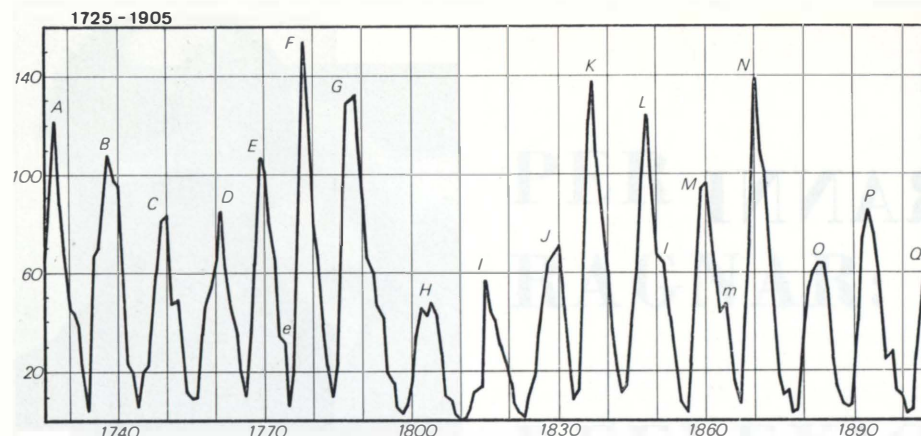


Fig. 1.

min.

Man kan nu se en klar överensstämmelse mellan stora revolutioner eller revolutionsperioder och solkurvas max-värden. Vi har t.ex.:

F. (max 1778) Den amerikanska revolutionen. ("Boston Tea Party" inträffade visserligen när solaktiviteten var låg, men hela revolutionskriget, som på grund av allt fler makters inträde 1778—79 kom att bli något av ett "världskrig", faller på F.)

G. (max 1788) Franska revolutionen 1789.

J. (max 1830) 1830 års revolutioner i Belgien, Frankrike, Italien, Polen, Portugal, Schweiz, Spanien, Tyskland, m.fl. länder; upplopp och massakrer på Jamaika, etc.

K. (max 1837) Uppror i Kanada och på den sydamerikanska kontinenten 1837; strejker och kravaller i England 1836f; massakrer i Sydafrika, "Dingaans Day" 1837—38 och väpnade upplopp i Paris 1839.

L. (max 1848) Revolution i praktiskt taget hela Europa, från Köpenhamn till Palermo och från Paris till Budapest; "kommunistmanifestet"; dessutom oroligt i Asien, sikhernas uppror i Punjab m.m.

M. (max 1860) Sydstaternas uppror och det blodiga nordamerikanska inbördeskriget 1860—65. (Fler amerikaner stupade i detta krig än i alla andra USA:s krig tillsammans.) Dessutom oroligt i hela Europa.

N. (max 1870) Starka nationalistiska våldsströmningar; bröderna Goncourt har träffande skildrat de folkstämningar som föregick och ledde till fransk-tyska kriget 1870; nya revolutioner, t.ex. "pariskommunen" mars—

maj 1871; revolter i Grekland och Rumänien, uppror i Kanada, etc.

Perioderna **A**, **B**, **C** och **D** (max 1727, 1738, 1750 och 1761) sammanfaller förvånansvärt väl med den våldspolitiska utvecklingen i Europa vid denna tid: de många successionskrigen, krigen England—Spanien 1726—28 och 1739, Österrike/Ryssland versus Turkiet 1736—39, schlesiska kriget 1740, Österrikiska tronföljdskriget samma år, sjuårskriget 1756—63 och kolonialkrigen. Särskilt intressanta är perioderna **O** och **P** (max 1883/84 och 1893), vilka borde ha förtjänat ett närmare studium. Här skall bara nämnas att på dem infaller de anarkistiska våldsströmningarna vid 1880-talets början men framför allt: den koloniala expansionen, vars följdfenomen krig, inbördeskrig, upplopp och massakrer slående kan visas följa solrytmen. Därmed tycks "det europeiska missnöjet" vara kanaliserat utåt och läget hemmavid tämligen stabilt. (Undantag: väpnade upplopp i Bosnien 1883, Portugal 1891, Belgien och Sicilien 1893—94, samt i Ryssland där f.ö. Maksim Gorkij 1892 börjar utveckla klasskrigets idéer.)

Det kan tilläggas att den ryske historikern A L Tchijevsky år 1934 lär ha publicerat en omfattande studie, i vilken han kommit fram till att uppkomsten av våldsamma massrörelser till c:a 70 procent korresponderar med hög solaktivitet och endast till c:a 30 procent med lägre sådan. (Jag har tyvärr inte läst hans avhandling.)

Napoleonkrigen

Under Napoleonkrigen rådde ingen högre solaktivitet, men i gengäld tycks solkurvan följa Napoleons bana på ett ganska roande sätt. Från 1799 (då Napoleon grep makten) sti-

ger kurvan (**H**) till ett max 1802—04. (Amiensfreden bryts.) Låg solaktivitet 1809—11 "speglar" den rådande krigströttheten och den relativa freden under kontinentalsystemet. Från 1812 (infallet i Ryssland) stiger kurvan igen (**I**), når en låg plattå 1814 (Wienkongressen och Elba) och därefter en dramatisk stegring och ett max 1815 (återkomstens, Lignys och Waterloos år; "vit terror" och uppror i t.ex. Toulouse och Marseille).

Italien enas

De sanna revolutionärerna är ofta så bundna av tidens strömningar att solkurvan mycket väl kan tolkas som en grafisk återgivning av deras "livsöden" där max och min får motsvara perioder av speciella med- eller motgångar. Fig 2 ger oss exemplet Garibaldi (1807—1882).

Unge Garibaldi började som sjöman (**A**), gjorde myteri och blev 1834 dömd till döden (**B**). Solaktiviteten liksom blodtörsten var det året minimal, vilket säkert skonade hans liv. 1836 flydde han till Sydamerika (**C**), där vi 1837 finner honom vilt kämpande i Rio Grande do Suls upprorsarmé i Brasilien och därefter som general i Uruguays strider mot Argentina (**D**). Men solaktiviteten ebbar ut och Garibaldis stjärna dalar (**E**). 1848 återvänder han till Italien men försenas på resan, vilket är otur. Max inträffade tidigt det året och han kan nu inte utnyttja det till fullo: först i december kommer revolutionen igång (**F**). Fr.o.m. 1849 är solaktiviteten i hastigt avtagande och Garibaldi blir alltmer isolerad (**G**). 1850 tvingas han fly till Amerika; hankar sig fram som såpsjudare (**H**); återvänder 1854 i god tid för att hinna utnyttja hela nästa max (**I**), vilket inleds 1859: befrielsekriget startar (**J**). 1860: Folkuppror i Toscana, Modena, Parma och Romagna leder till förening med Sardinien. Garibaldi landstiger på Sicilien och i Neapel (**K**). 1861: Italien är enat — men ännu är verket ej fullbordat: Venedig och Kyrkostaten återstår. Skall han hinna? Nej! Solaktiviteten ebbar nu hastigt ut. En tillfällig uppgång (**L**) får visserligen striderna att ånyo blossa upp (Aspromonte), men förgäves! 1867 söker han desperat storma Rom: en skandalös felbedömning! Det blir att återgå till såpsjuderiet (**M**). Ett sista max 1870 ger honom fältherrestaven åter i kampanjen mot Tyskland (**N**). Och 1876 avgår han med **statspension** (!) — ett sorgligt öde för en yrkesrevolutionär. (**O**).

Vår egen tid

På 1900-talet har det inträffat 7 max-perioder, nämligen 1905/07, 1917, 1928, 1937—39, 1947—49, 1958 och 1968. Låt oss undersöka vad som då hände (fig 3 och 4):

1905 har vi det rysk-japanska kriget och den ryska revolutionen (1905—06); upplopp i Frankrike och den s.k. Marockokrisen; revolt på Kreta; samt den norska unionsupplösningen i ett verkligt kritiskt skede av solcykeln — det kunde ha gått illa!

1917 Den ryska revolutionen — samt revolutioner i Tyskland m.fl. länder. Också det första världskriget kan nämnas då solaktiviteten började stiga på hösten 1914.

1928 Inbördeskriget i Kina samt Japans infall 1927; det s.k. "andra inbördeskriget" i Ryssland inleds med likvideringen av kulakerna som klass. I Italien avskaffas 1928 den allmänna rösträtten och i USA begynner den världsekonomiska kris, som kommer att kallas "depressionen".

1937—39 Diverse "fascistiska" rörelser, revolter och kupper. Spanska inbördeskriget 1936—39; Tysklands expansionspolitik; Italien annekterar Etiopien 1936; Japan inleder 1937 fälttåget mot Kina; det andra världskriget utbryter 1939.

1947—49 — 1947 var det år då det "kalla kriget" bröt ut och "järnridån" drogs ner över Östeuropa. I Kina inleddes det året den revolution som 1949 skulle kasta Mao Tse-tung till makten; dessutom regeringskriser i Frankrike; Indiens delning; krig i Kaschmir; och Korea-kriget 1950.

1958 Betydande solaktivitet fr. o. m. 1956, vilket leder till allehanda uppror och revolter; Suezkrisen; bondeuppror i Nordvietnam; Algerietkriget, m.m.

1968 Stark solaktivitet fr. o. m. 1967: Tjeckoslovakienkrisen; Vietnamkriget trappas upp 1966—69; Biafrakriget; dessutom s.k. "studentoroligheter" och kravaller litet varstans, framför allt i Paris och i USA.

1956 — en månadsstudie

Två iakttagelser låter sig omedelbart göras vid studiet av dessa diagram. Den första är att revolutionsperioder lika ofta kan sättas i samband med "låga" max (t.ex. 1830) som med "höga" sådana. (Frekvensuppgifter är ju inte heller fullgoda mätare av solaktiviteten, då de redovisar antalet solfläckar men inte deras storlek eller utbredning. År 1958 var t.ex. antalet fläckar ovanligt

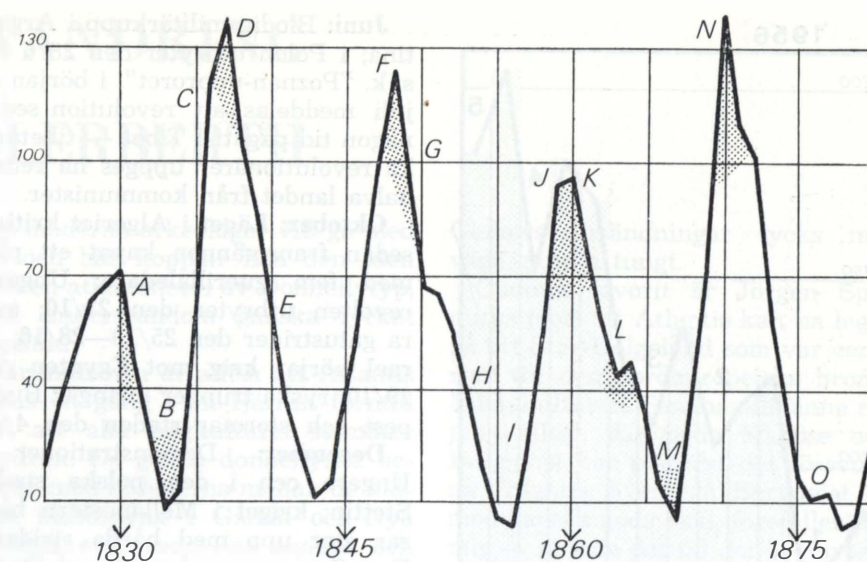


Fig. 2.

stort — men samtidigt var fläckarna av mycket ringa omfång.) — Den andra iakttagelsen är att politisk oro sällan tycks kulminera **mitt** på ett max, utan oftast **omedelbart efter**. (Detta gäller f.ö. också revolutionsperioderna 1830 och 1848. Max inföll tidigt dessa år, medan flertalet revolutioner inträffade under sommaren och hösten.)

Det förefaller därför närliggande att dra slutsatsen att det som verkar mest "orosbetingande" inte är hög solaktivitet som sådan, utan framför allt därmed sammanhängande **förändringar i aktivitetstrenden**. Kanske är det så att människohjärnan har vissa svårigheter att **anpassa sig** vid alltför hastiga omkastningar i solrytmen? Och sådana omkastningar bör i så fall vara mest märkbara efter ett max, där ju en stigande aktivitetstrend hastigt övergår i en fallande. Men av detta följer också att exceptionellt "taggiga" kurvor, dvs. perioder där solaktiviteten synbarligen varit "pulserande", från och till, med **upprepade** och stora **trendomkastningar** bör vara speciellt farliga, och det oavsett om perioderna på diagrammet visar sig särskilt "höga" eller "låga". "Taggigheten" framgår inte så bra i den här skalan, men vi ser att den fallande kurvan från 1788 är en sådan, och vi kan lägga märke till de intressanta "taggarna" **e**, **l** och **m** på fig 1. (På **e** infaller t. ex. Pugatjevs uppror 1773f, på **l** taiping-upproret 1851ff och på **m** polska upproret 1863.)

Ett undantag från den "regel" som nyss antytts förefaller revolutionsåret 1956 vara, för vilket diagrammet (fig 4) blott låter ana en brant stigande aktivitetstrend. Vi

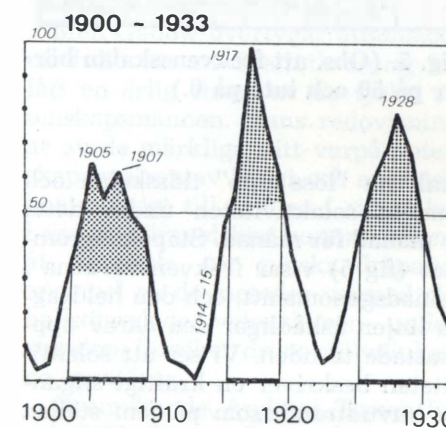


Fig. 3. Det skuggade området visar den del av solkurvan som är närmare max än min. Detta finns avsatt på tidsskalan nederst.

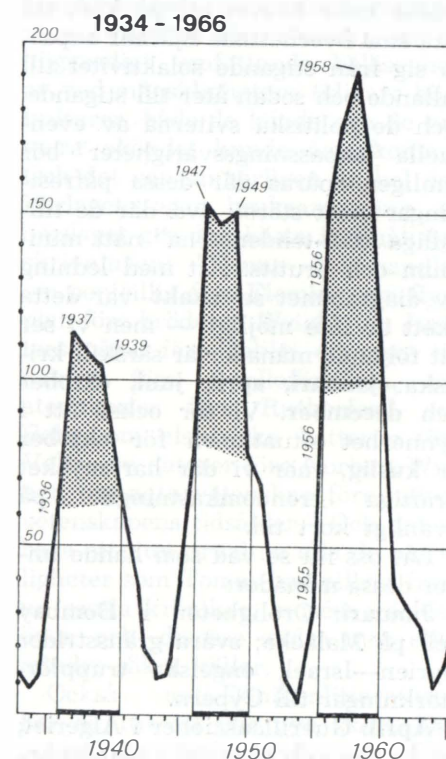


Fig. 4.

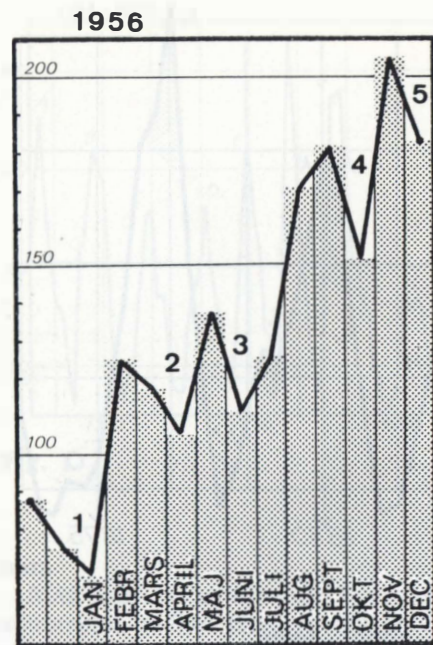


Fig. 5. (Obs. att frekvensskalan börjar på 50 och inte på 0.)

skall nu "lösa upp" tidsskalan och studera solaktiviteten under detta år **månad för månad**. Stapeldiagrammet (fig 5) visar frekvensvärdena i månadsgenomsnitt, och den heldragna linjen åskådliggör den därav uppskattade trenden. Vi ser att solaktiviteten beskriver en kraftigt stigande huvudtrend, som på fem ställen bryts av smärre fallande tendenser. All världens potentiella revolutionärer bör alltså, om teorin är riktig, under dessa fem "fall-perioder" ha ställts inför kravet att på kort tid låta sina överhettade hjärnor anpassa sig från stigande solaktivitet till fallande och sedan åter till stigande. Och de politiska sviterna av eventuella "anpassningssvårigheter" bör rimligen spåras där dessa påfrestningar varit störst; dvs. där de tillfälliga "fall-tendenserna" nått minimum och brutits. Att med ledning av diagrammet se **exakt** var detta skett är inte möjligt — men vi ser att följande månader är särskilt kritiska: **januari, april, juni, oktober och december**. Vi ser också att i synnerhet situationen för **oktober** är **kuslig**, när vi där har mycket kraftiga tremondkastningar på ovanligt kort tid.

Låt oss nu se vad som hände under dessa månader:

Januari: Oroligheter i Bombay och på Malacka; svåra gränsstrider Syrien—Israel; engelska truppförstärkningar till Cypern.

April: Guerillaaktioner i Algeriet; jordanska och egyptiska arméenheter till anfall mot Israel (6/4—7/4).

Juni: Blodig militärkupp i Argentina; i Polen utbryter den 28/6 det s. k. "Poznan-upproret"; i början av juli meddelas att revolution sedan någon tid pågått i Tibet — tibetanska revolutionärer uppges ha rensat halva landet från kommunister.

Oktober: Läget i Algeriet kritiskt sedan fransmännen kapat ett plan med fem guerillaledare; Ungern-revolten utbryter den 23/10; svåra gatustrider den 25/10—28/10; Israel börjar krig mot Egypten den 29/10; ryska trupper inringar Budapest och stormar staden den 4/11.

December: Demonstrationer i Ungern och i den polska staden Stettin; kriget i Mellanöstern blossar åter upp med hårda strider i Port Said; och nyårsnatten i Stockholm lär ha varit den värsta i mannaminne: tusentals intoxikerade ungdomar drog fram på gatorna och slog sönder saker och ting.

Som kontrollgrupp kan tas årets övriga månader. Vad hände då? Inte mycket. I februari (första veckan) inträffade kravaller i Alger och i Italien; i september finns noterat en del smärre rasdemonstrationer i USA ("smärre", åtminstone om man jämför med vad som hände i USA under max-åren 1967—69), och vidare kan kanske nämnas en del enskilda terroristdåd i Algeriet och på Cypern — men inga revolutioner, inga uppror, inga svårare kravaller eller demonstrationer och inga krig; i varje fall inga som nämns i "När Var Hur":s årskrönika.

Jag har gjort flera andra månadsanalyser som tycks bekräfta denna tendens: kring "kritiska perioder" av den typ som fig 5 visar samlar sig gruppvåldet, medan enskilda våldsyttningar, mord, terroristdåd o. d. inte är lika förutsägbara.

Den galliska anden...

Det är kanske en ren slump, men åtminstone om man får tro historieböckerna, så förefaller de "temperamentsfulla" folken kring Medelhavet i högre grad än andra låta sig styras av solen. Och särskilt känslig tycks den galliska anden vara. Fransmännen har knappast klarat sig förbi något sol-max utan kraftiga registreringar i historieböckerna. Har de inte ställt till med revolution, så har de i varje fall satt igång en massa regeringskriser. Och så förefaller det ha varit, hur långt man än går tillbaka i historien. (Givetvis kan den största omvälvningen före 1789, Frondens uppror 1648ff, också sättas i direkt samband med ett max:

1649.) Låg solaktivitet däremot har bland gallerna oftast sammanfallit med perioder av politisk stabilitet och återhämtning. Och även det politiska livet i **Kanada** följer detta mönster: tre stora upprorsperioder kan nämnas: 1837, 1870 och 1885 — och vid samtliga tillfällen var det fransk-kanadensare som bråkade. — Engelsmännen däremot gör av princip inga revolutioner. Men de har, som Wasiutynski påpekar, en svårutrotlig vana att **byta regering** så fort solaktiviteten blivit för "påfrestande".

En kontrafaktisk fråga

Till sist bör jag kanske, för att undvika eventuella missförstånd, påpeka att vad som här har förmodats **inte** varit att solfläckarna skulle **orsaka** olika former av våldsaktivitet — **orsakerna** kan vi nog med tillförsikt överlämna åt historiker och sociologer att reda ut — utan bara att hög solaktivitet kanske kan tjäna som en utlösande faktor, en "tändande gnista", **där förutsättningarna för en våldsurladdning redan finns**.

Men visst har det inträffat uppror och oroligheter också när solaktiviteten varit låg — mycket låg till och med! — men dessa revolutionsungar har antingen självdött eller i varje fall inte förmått växa sig särskilt starka.

Ta som kända exempel revolten i Carácas 1810;

eller statskuppen i Stockholm 1809, (som lätt kunde ha utvecklats till ett inbördeskrig — därom är historikerna ense),

eller dekabristupproret 1825, (en mer hjälplös skara revolutionärer får man leta efter),

eller Hitlers ölkällarkupp 1923... etc.

Listan på "revolutioner" som kommit av sig **därför att (?)** solaktiviteten varit för låg, skulle kunna göras hur lång som helst. Revolutionstillbud har det alltså inte saknats ens vid ur "solsynpunkt" ogynnsamma tider. Men sällan har dessa gnistor lyckats tända några stora bränder!

Kontrafaktiska frågor saknar sannerligen svar. Men eftersom så många revolutionsperioder kan sättas i samband med hög solaktivitet, medan knappast några kan förknippas med låg dito, kan man fråga sig om inte den här planeten skulle ha varit ett betydligt fredligare ställe att bo på, om bara solen inte hade haft några fläckar.

Forts på sid 26

UTLÄNDSK BOKVANDRING MED ROLAND ADLERBERTH

Det råder ingen ro alls i Atlantis-frågan. Snart 2500 år efter Platon går sorlet envist vidare om huruvida Atlantis verkligen har funnits och var det i så fall var beläget. Debattlitteraturen om "den sagoomspunna ön", den bara växer och växer. För min personliga del har den enbart i vinter växt med tre nya band, varav två är inriktade på att utnämna det gamla Atlantis till en högkultur av dänikenska rymdfararmått, medan den tredje är mera neddämpad och inriktar sig på debatten om var Atlantis egentligen låg någonstans.

Mest fantasieggande av de båda mera storvulna är inte oväntat flitige och spännande **Brad Steiger**, vars **Atlantis Rising** (Dell, \$ 0:95) betar över hela fältet från tefat till underjordiska civilisationer och drar in bland bevismaterialet både **Bibeln** och **Edgar Cayce**, den amerikanske siaren och helbräddagöraren som bl. a. har spått Atlantis' återuppståndelse under 1900-talet. Att Atlantis en gång existerade och nådde en kultur som i många avseenden överträffade vår egen, både tekniskt, parapsykologiskt och gränsvetenskapligt, är en självklarhet för Steiger. Och han ger många fantasieggande men dåligt underbyggda indicier för att denna civilisation eventuellt kan leva kvar fortfarande, på havets botten (oidentifierade föremål i havet) eller någonstans i rymden (tefaten och annat smått och gott).

Som vanligt är det hos Steiger något av ett paradbombardemang med spännande och fascinerande uppgifter — där Atlantis snarast tjänstgör som en röd tråd, en förenandelänkteori, som får ge en samlande förklaring till alla de märkligheter som Steiger med sin Charles Fortska beläsenhet har samlat från alla tänkbara håll.

Också **Andrew Tomas Das Geheimnis der Atlantiden** (Günther Verlag, DM 20:—) är både självklart atlantiststroende och djärv i teorierna men flyger ändå inte riktigt lika högt uppe i det svårtroddas stratosfär som Steiger. Tomas har skrivit en del intressanta gränsvetenskapliga böcker redan tidigare, allesammans byggda på tesen om att våra tidiga förfäder visste åtskilligt mera inom både vetenskap och teknik än

vad moderna arkeologer vill gå med på, och här kopplar han den idén med en atlantisteori av Donnellytyp, med understundom ganska lyckat resultat.

Grundteorin är alltså att Atlantis fanns en gång i en fjärran forntid och att alla högkulturer stammar därifrån. De gamla donnellyska bevisen, med likheterna mellan de åldriga kulturerna i Gamla och Nya världen etc., redovisas snabbt och säkert. Sedan går Tomas vidare därifrån i allmän dänikenriktning, men utan rymdfarare, och drar fram det ena vittnesbördet efter det andra om hur superlångt vetenskapen hade hunnit i det gamla Atlantis och hur enormt tidig atlantiderkulturen var: atomkraft, luft- och rymdskepp, antigravitation och många andra nyttigheter. Utvikningar till de gåtfulla baskerna och så svårtrorda ting som det underjordiska riket Agartha i Centralasien; till och med de gamla kära mysterierna med atlantider eller mukolonin på Mount Shasta i Kalifornien lever upp på nytt här. En viss slagsida mot ockulta bevisföringar, tyvärr, men liksom Steigers Atlantis en riktigt spännande och fantasieggande bok.

Och den lilla lugna och stillsamt sakliga i trion är **Gerhard Gadows Der Atlantis-Stret** (Fischer, DM 3:80), utgiven i juli 1973 men redan översatt också till danska som **Striden om Atlantis** (Nihil Press, dkr. 30:—). Och författaren är alltså samma man som hyvlade av Däniken i den **Fortids gåders förklaring** som recenserades här i nr 1.

Men Atlantis tror Gadow på. Och hans lilla och ytterligt välillustrerade bok är en redovisning av olika atlantisteorier genom tiderna, som emellertid ganska snart övergår till att koncentrera sig på två av de nyaste teorierna, varav den ena attackeras hårt och bestämt, medan den andra får Gadows fulla gillande och stöd. Offret är Galanopoulos och Lucus Santorin/Thera-teori, enligt vilken historien om Atlantis skulle vara ett återskall av minnena från den fruktansvärda vulkanexplosion på 1400-talet f.Kr. som sprängde nästan en hel ö i luften och kanske gjorde slut på den kretensiska kulturen. Den teorin har vunnit mycken genklang på senare år, men

Gadows invändningar tycks mig väga ganska tungt.

Gadows favorit är Jörgen Spanuths teori att Atlantis kan ha legat på ett Stor-Helgoland som var centrum för den nordeuropeiska bronsålderskulturen. Samma allmänna räkning alltså, där både Malaise och Bergqvist har placerat det försvunna Atlantis, även om Bergqvist — med ganska goda skäl, förefaller det mig — förlade det till det översvämmade Doggers Bankområdet, och Malaise travade ännu längre ut i Nordsjön/Atlanten.

Men Gadow övertygar åtminstone till fullo om att Spanuth aldrig har fått en ärlig chans av de tyska vetenskapsmännen. Hans redovisningar av de märkliga sätt varpå vetenskaparna rentav ivrigt och energiskt har motsagt till och med sig själva, bara de därmed har kunnat komma åt Spanuth, ger ganska dräpande exempel på de metoder varmed den hallstämplade vetenskapen understundom försöker dräpa självtänkande amatörer.

Ovannämnde **Andrew Tomas** har också för första gången kommit på nordiskt språk med en av sina tidigare böcker, **Vi er ikke de første** (Strubes, dkr 46:75).* Och den boken är en helt fascinerande redovisning, byggd på både självsyn och en höggradigt omfattande beläsenhet, av vad mänsklighetens tidigare högkulturer, både de kända och de numera okända, kunde åstadkomma. Och det var sannerligen en hel del. Förlagets egen bruksanvisning på omslaget ger den bästa innehållsbeskrivningen: "Denna bok handlar om penicillin före Fleming, om flygplan före bröderna Wright, om Jupiters månar före Galilei, om resor till månen före Apolloförsöken, om atomteorier före Rutherford och Bohr, om elektriska batterier före Volta, om datorer före Norbert Wiener, om naturvetenskap före naturvetenskapens tidsålder." Och det är bara ett litet urval av alla de märkligheter som Tomas har pillrat fram ur gamla krönikor, museer världen över och diverse andra mer eller mindre säkra källor.

Också anti-Dänikenlitteraturen har skjutit ett par nya skott. Där australiske teologiprofessorn **Clifford Wilsons Crash Go the Chariots**



Såg atlantiderna ut så här? Illustration ur Gerhard Gadows "Striden om Atlantis", dansk utgåva.

(Lancer, \$ 1:25) kan respassas tämligen kortfattat. För eftersom Wilson bygger mer på Bibeln än på arkeologi och andra vetenskaper när han svänger sitt blodiga svärd, verkar Däniken tämligen kry och överlevd också efter läsningen, eftersom Wilson egentligen bara slår en tro i huvudet med en annan.

Då är E. W. Castles och B. B. Thierings antologi med dänikenogillare Some Trust in Chariots (Bailey Bros & Swinfen, £ 1:75) avsevärt läsvärdare, även om det är litet väl mycket teologiskt gods här också. Men särskilt i en del arkeologiska avsnitt rymmer boken faktiskt en inte bara hård utan också rätt dräpande kritik. Däniken är ju ingen vetenskapsman och låter gärna en-

tusiasmen löpa iväg med sig, så att han både metodologiskt och i fråga om diverse fakta gärna hamnar i ett och annat gungfly. Varefter hans vadersakare här alltså kommer ut i sina små vetenskapliga båtar och slår honom i huvudet med sin metodik och sina garanterade fakta — i hopp om att få ner honom under ytan definitivt.

Men är det riktigt rättvist? Däniken gör ju inte anspråk på att vara vetenskapsman — han träder fram som frågeställaren, lekmannen som ställer vissa frågor som han gärna vill ha öppna och fördomsfria svar på. Men dem får han inte här; i stället utmålas han som en folkförledare av samma typ som vilken Orthonpredikant som helst, och därmed blir detta inte en vederläggning av Dänikens idéer, utan snarare en stridskrift mot Däniken som idé. Men till bokens heder skall sägas att den avslutas med det roligaste inlägg jag någonsin läst i hela Dänikendebatten, en anonym uppsats som på äkta dänikenvis leder i bevis att myterna om jultomten definitivt kan föras tillbaka till en tidig besökare från världsrymden. Bara den är värd bokens hela pris!

Böckerna om olösta mysterier flödar ju rikligt för närvarande, men John Godwins This Baffling World (Hart, \$ 2:95) rekommenderas avsevärt varmare än flertalet, för den höjer sig över det mesta i denna ojämna genre, dels på grund av själva urvalet, som å ena sidan ger alla de gamla klassikerna: Marie Celeste, djävulens fotspår i Devonshire, lochnessodjuret, snömannen, mannen med järnmasken, de vandrande kistorna på Barbados och Ösel, Kaspar Hauser och alla de andra, och å den andra ger goda och välskrivna översikter över diverse nyare mysterier på väg mot klassisk status: flygande tefat, diverse parapsykologiska fenomen, Bermudasträngeln med dess försvinnande fartyg och flygplan, framtidsprofeter från Nostradamus och framåt och så vidare; och dels därför att boken är så måttfullt, so-

berber problemerna kring alla dessa gåtfullheter på bästa sätt, skalar bort senare tiders påbyggnader av fantasier och överdrifter — och just därför har sitt förblivande värde för den som vill ha de här mysterierna ofraserade, sådana de var innan fantasiskribenterna började stoffera ut dem mer och mer.

Jacques Bergier, ena halvan av berömda gränsvetenskapsförfattarparet Pauwels-Bergier, funderar ensam i Vorstoss an die Grenzen des Möglichen (Albert Müller, DM 19:80) på vart vetenskapen måhända skall lyckas ta sig fram så småningom, om den får leva och ha hälsan.

Och det tycks vara en hel del. Första delen handlar om vad som redan ligger inom möjligheternas gräns, och dit hör inte bara så märkliga ting som att vi så småningom lär komma att kunna skapa liv — där har vi ju redan kommit ganska långt på väg, med syntetiserade virus och annat elände — och få kontakt med civilisationer kring andra stjärnor, om de bara finns alltså. Nej, dessutom tror Bergier, under hänvisningar till diverse vetenskapsmän och teorier, att vi också skall kunna resa personligen till andra stjärnsystem så småningom och att problemet med trådlös transport av elenergi skall kunna lösas det med — redan Tesla tycks ha haft en del märkligheter för sig på den punkten. Och bland nästan garanterat lösbara problem tar han också upp möjligheten att resa i tiden. Att ta sig in i framtiden lär nog visserligen vara omöjligt, men däremot bör det vara möjligt att färdas till det förflutna. För det har den berömda schweiziske matematikern Gödel bevisat. Fast det ställer ju förstas upp en del etiska och logiska problem — vad skulle vi själva göra om en tidsresenär kom indruttande till oss och gav oss en komplett dag-för-dag-historia om allt som skall hända fram till år 2000?

Och i bokens senare del ger Bergier sin fantasi än friare tyglar och funderar över var det möjligas gränser egentligen ligger, i en lustig blandning av stort och smått, väsentligheter och småkrafts. Men hela tiden på vetenskaplig grund, även om han som alltid visar stor sympati för djärva teorier; och hans redovisningar av de olika slagen av omöjlighet är både nyttig och fascinerande. En intressant och uppslagsrik bok.

De jürgensonska rösterna från rymden är hett omdiskuterade litet varstans, och Peter Banders Carry

on Talking (Smythe, £ 1:90) har sitt största värde inte i vad den har att säga om rösterna som sådana, utan som en mycket intressant bok om diskussionen kring dessa fenomen. Colin Smythe gav nämligen ut Raudives mastiga lunta i ämnet, med Bander som kontaktman, och Banders bok handlar just om händelserna kring denna djärva förlagssatsning. Som för övrigt tydligen försvärades ytterligare av att Raudive tycks vara ganska svår att ha att göra med; Bander säger det inte rent ut, men man får ett starkt intryck av att Raudives självkänsla ingalunda bara yttrat sig i att han mer eller mindre öppet försökt skjuta Jürgensen i bakgrunden och själva åran för denna märkliga upptäckt, utan också i att han rest alla tänkbara borst så snart han råkat ut för minsta tvivel visavi vare sig honom själv eller rösternas autenticitet. Vilket kanske inte är den allra bästa metoden om man vill få en ny och tämligen omstörtande idé accepterad.

Och det Bander på ett sympatiskt sätt berättar om här är just den brittiska reaktionen på rösterna, från tidningarnas spel på sensationalistiska lösningssträngar till reaktionen i vad man skulle kunna kalla direkt berörda kretsar, där det märkligt nog förefaller som om kyrkan, både den anglikanska och den katolska, skulle ha haft lättare att acceptera rösternas äkthet (om också inte att de självklart måste stamma från de döda) än vad t. ex. spiritualisterna har haft.

En mycket intressant bok för envar som är intresserad av något som kanske kan visa sig vara en av vår tids allra största vetenskapliga upptäckter — Bander har f. ö. en hel del att berätta också om vetenskapsmännens och teknikernas reaktion på rösterna. Och i det sammanhanget må ock nämnas att Konstantin Raudives egen närmare 400-sidiga Breakthrough, boken som den här boken handlar om, har komit ut som pocket hos Lancer i New York för \$ 1:75. Diskussioner kring fenomenet, med självklar utgångspunkt från dess bevisade existens, och i lätt självgod ton. Men också och framför allt med ett enormt röstmaterial redovisat; det torde väl vara det som är bokens styrka.

Bland pocketböckerna en trevlig volym olösta mysterier kring hav och sjöfart i Vincent Gaddis Invisible Horizons (Ace, \$ 0:75), en fin samling historier om spårlöst försvunna fartyg och flygplan (gärna i

Bermudasträngeln), Marie Celeste och andra mysterier, spökskepp och skeppsspöken, skepp som seglat under förbannelser, försvinnande öar och annat havsmystiskt. Sansad och välskriven och ett fint litet fynd för envar som är intresserad av havets mysterier.

Två små volymer, där numera amerikabosatte indiske mystikern Sri Chinmoy Ghose handleder lärjungar i sin kärlekslära, My Rose Petals (Sri Chinmoy Centre, \$ 1:50) innehåller en serie föredrag från en europaturné 1950, medan Meditations: Food for the Soul (Harper & Row, \$ 0:95) ger 365 korta texter att meditera över, en för var dag under året. Kärlek, hängivenhet och övergivelse åt Gud och man vinner frid och frälsning — uttryckt med

stor övertygelse men oftast utan större pregnans.

Och samma indiska vishetsläror neddragna till självisk matnyttighet i George Randolphs Beyond Yoga och The Road Beyond Yoga (Lancer, \$ 1:50 resp. 1:25), en blandning av till synes ärliga försök att redovisa yoga och yogaerfarenheter för läsaren och typiskt amerikanskt snack om hur "du kan få dina dolda yogakrafter att verka för dig". Men lästa med försiktighet och god sällningsförmåga kan också de här båda volymerna kanske lämna ett och annat korn kvar hos läsaren.

*) På omvägar har det kommit till vår kännedom att Roland Adlerberth överfört denna bok till svenskt språk. Den utkommer i höst hos Nybloms i Uppsala. Red.

LÄS NILS-OLOF JACOBSONS BÖCKER!

Nils-Olof Jacobson, medarbetare i Sökaren sedan tio år, har gett ut två böcker och redigerat en antologi (en ny kommer till hösten). De kan synas mycket olika men rör sig inom samma område: människans förhållande till den värld som omger henne, om hur hon kan öka sitt medvetande om att denna värld inte bara är materiell utan också har andliga aspekter, och om hur hon kan komma i kontakt med dessa andliga energier. Gemensamt för de tre böckerna är också att de spänner över ett vitt område. Varken som författare eller redaktör begränsar han sig till någon liten detalj utan strävar efter överblick och syntes, där de skenbara motsatserna förenas. Alla tre böckerna öppnar vida, spännande perspektiv. De är i bästa mening populära och kräver inga särskilda förkunskaper.

LIV EFTER DÖDEN? Zindermans, 352 sidor inb., ca 42:— + moms.

Det finns ingen annan bok på svenska som ger en så bred, saklig men ändå öppen överblick över de parapsykologiska problemen med särskild tonvikt på frågan om överlevnad av döden.

FRÖET — GEMENSKAP I TILLVÄXT. Verbum, 97 sidor + 12 bildsidor, ca 25:— + moms.

En liten vacker bok, som — mest i intervjuform — skildrar sex olika grupper av människor som lever tillsammans för att förverkliga en idé eller ett ideal, från det politiska kollektivet Emmaus i Småland till "nya tidsålderns modellsamhälle" Findhorn i Skottland. De prövar än så länge ovanliga former för samlevnad och samarbete — gemenskap i tillväxt. En idealisk sommarbok!

MEDITATIONENS VÄGAR. Natur och Kultur, 150 sidor, ca 26:— + moms.

En antologi om meditation, där tio olika författare beskriver var sin, personligt upplevda metod. Inledning och avslutande översikt av N-O J. En lättläst introduktion för den som vill veta något om meditation.

Böckerna kan köpas i bokhandeln eller från resp. förlag. (Hälsans Förlag, Vasagatan 9, 181 42 Lidingö, säljer "Liv efter döden?" och "Meditationens vägar".) Verbum har adressen Box 7027, 103 81 Stockholm 7.

TVIVEL KRING BACKSTER

Forts

Om Backster har han bl. a. följande att säga: "Vad som borde bekymra varje parapsykolog är att /Backster/ uppnått sin fenomenala framgång och sitt erkännande utan att ha fått så mycket som en enda arbetsrapport av värde från något erkänt parapsykologiskt laboratorium publicerad i någon forskningstidskrift. Inte heller har något oberoende stöd åt hans påståenden rapporterats i någon sådan tidskrift. Tvärtom har det i stället utförts åtskilliga upp-
prepningar av /Backsters/ experiment, vilka alla misslyckats med att bekräfta dennes anspråk."

I en insändare i Fate, juni 1973, förtydligar Rhine detta senare påstående med tillägget: "Jag känner till två forskare som har upprepat Backsters experiment utan att erhålla något stöd för hans hypotes, och jag har hört talas om andra." Rhine omtalar här också att han mycket tidigt (det bör ha varit redan 1966) uppsöktes av Backster som bad om Rhines medverkan vid växtförsök. Men: "Under denna tid av förenade ansträngningar inträffade ingenting som kunde stöda hans tro att växter påverkades av uttalande eller outtalande tankar."

Rhine beklagar slutligen att Backster överhuvud fått något om sina växtförsök publicerat. Och enkanerligen klagar han över en stor artikel i The International Journal of Parapsychology, 4, 1968, vilken publicerades "without adequate scientific clearance" — men likväl lade grunden till Backsters massmediaframgång som "parapsykolog". Och han antyder att Backster tack vare denna famösa uppsats orättmätigt — ehuru på intet sätt olagligt — kammat hem forskningsanslag som han egentligen inte varit berättigad till.

Sedan försöken med räkör publicerades har Backster gått vidare med allt mer avancerade experiment. Och han påstås ha funnit underliga "reaktioner" från både organiskt och oorganiskt material, från såväl fruktskal, blod och gummisnoddar som från grästenar och metallbitar. — Men dessa resultat gör ju Backsters ursprungliga tolkning helt meningslös — försåvitt man inte definierar "liv" på ett sådant sätt att definitionen innefattar allting och inte utesluter något.

Den verkliga svagheten hos Backsters hypotes är emellertid inte detta, utan, som redan sagts, att den

tydligt inte går att använda som redskap för att förutsäga eller framkalla nya fenomen. För det är en självklarhet, som väl knappast behöver sägas, att hypotesen i efterhand alltid bör kunna "förklara" varje växtreaktion. Letar man tillräckligt länge, över ett tillräckligt stort område, måste det väl alltid gå att finna någon livsform som dött, eller åtminstone kan antas ha känt sig hotad, i ett för experimentet väl lämpat ögonblick. (I synnerhet om till livsformer måste räknas allt!)

Men visst är det tråkigt att Backsters resultat inte gått att bekräfta. Det var trots allt fascinerande möjligheter som tycktes öppnade — innan allt tvivel börjat hopas!

MARTINUS

Forts

hade jag anat själsliga djup, och många var de gurus jag följt på resor i det inre. Åtskilliga mantra hade jag slitit ut och förkastat i mitt trevande och letande efter Ursprunget, Upphovet, Sanningen, en Kosmisk identitet. Jag hade besökt seanser och pratat med många människor med synpunkter på livets berg- och dalbana. Jag var mätt, jag var åsiktstrött, jag var full av sanningsfragment och insikter, som ändå inte ville forma sej till det helgjutna pusel jag sökte.

In i trötthetens mörker kom så ljuset från de kosmiska lektionerna Martinus bjöd. Och som vatten en het sommardag drack jag ur hans "småböcker", hans Logik, hans andliga vetenskap i Livets bok. Och jag fann vad jag sökt, det samlande språket, tillvarons förbindelselänkar, bristen på negationer, logiken, ljuset från den Kärlek som genomströmmar Allt.

Martinus böcker best. från Hålsans Förlag, Vasav. 9, 181 42 Lidingö.

SOLENS TYRANNI

Forts

SOLFLÄCKARNA OCH ARBETS- LÖSHETEN

Enl. Nord. Fam.bok, 4 uppl., uppslagsord konjunktur, har det varit depression följande år: 1818—22, 1826—30, 1837—40, 1848—51, 1858—60, 1866—69, 1899—1903, 1907—10 och 1929—33. Högkonjunktur har det varit: 1822—25, 1830—36, 1840—46, 1852—57, 1861—66, 1870—73, 1895—99 och 1903—07.

Vi ser att konjunkturerna ofta svänger kring max-år, t. ex. 1830, 1837, 1848, 1860, 1870, 1895 (1893), 1907 och 1929 (1928). Och även i detta har man velat se solfläckarnas inflytande. Om de sociala och

politiska orostendenser, som solfläckarna kanske påverkar, vänder sig inåt, mot det egna samhället, uppstår depression, medan då missnöjet kanaliseras utåt, t. ex. genom krig, resultatet blir högkonjunktur. Åren 1837 och 1848 präglades t. ex. av samhällsupplösande tendenser, medan högkonjunkturerna 1861—66 och 1870—73 direkt orsakades av järn- och stålindustrins uppsving i samband med det nordamerikanska inbördeskriget och fransk-tyska kriget. (Också den väntade depressionen 1938 avvärjdes f. ö. tack vare deforcerade krigsförberedelserna.)

A andra sidan kan det vara trassligt det här med orsak och verkan: om t. ex. depression orsakar eller orsakas av social oro (båda alternativen är förstås i viss utsträckning sanna). — Vi konstaterar blott att solen kanske har sina fläckar med i spelet.

*

Solfläcksdata lämnas i M Waldmeiers "The Sunspot-Activity in the Years 1610—1960", Zürich, 1961, samt (i viss mån) i den lättåtkomliga "Solens ansikte" av H W Newton (Prisma, 1961). En kortfattad men intressant "katalog" över allt möjligt som man velat sätta i samband med solens fläckar står att finna i Jeremi Wasiutynskis "Universet", Universitetsförlaget, Oslo, 1965, sid 249ff. (2 uppl.)

*

Anm. Sven Rosén är fil. kand. i humanistiska ämnen.

Två dikter

Nära
fungerar inte radarn
Nära
finns du kanske
alldeles hjälplös
utan att jag ser dig

*

våra ensamheter
så olika
båda vet vi vad ensamhet är
men bara vår egen

din ensamhet är en
min en annan

varandras
känner vi inte

Lillemor Lönnqvist

BREV

UPPSTÄNDELSE KRING UPPSTÄNDELSEN?

(Med anledning av SM:s artikel i Sökaren nr 3/74.)

Sven Magnusson, är det meningen att göra ett stort nummer av din otro? Av att du tvivlar på Jesu uppståndelse? "Ditt sökande har kanske lett till en annan slutsats?" — så slutar du vänd till Sökarens läsare. Och nog kan du räkna med det, debatt kring din utmaning. Det fina med Sökaren och tidskriftens läsare, det är väl just detta att både utgivaren och läsarna är obundna, vill tänka och söka själva. Men om en del blir ledsna för dina kristendomskritiska skrivelser, så kan det vara för att de så att säga är generade å dina vägnar. De kanske hade väntat en mindre främmande, en mera genomkänd attityd.

Många finner nog som jag att du inte borde ha stannat för uttrycket "orimlig" om tron på uppståndelse från de döda. För inte begränsar du dig till tolkningen kroppslig uppståndelse, uppståndelse i köttet, som möjligen lever kvar hos en och annan läsare av trosbekännelsen? Paulus' ord härlighetskropp svarar väl mot de flesta kristnas uppfattning om strukturen av den gestalt som efter övergången ersätter det fysiska hos allt levande. Parapsykologin och besläktad forskning — inte minst Ian Stevensons om återfödelse — har kommit långt fram mot en vetenskaplig bevisning av fortsatt existens efter den lekamliga döden. Och möjligheten av en sådan ligger ju numera nära hos de flesta människor, genom egna och andras upplevelser, genom litteraturen och allt som skrivs. Även i Sökaren! Det går väl ihop med nutida uppfattning att Jesus visade sig levande efter korsfästelsen. Till och med att han kunde materialisera sig så att den tvivlande Tomas även kunde bli övertygad.

Och den tomma graven. En intressant och mycket bestickande teori är den att höga väsenden hjälpte Jesusanden att dematerialisera sin jordiska kropp.

Man ska väl förresten inte begränsa begreppet kristen till kyrkor och samfund, till vad teologerna får med i trossatser och dogmer. Många andliga sökare bygger på kristen grund men nöjer sig inte med vad andra tänkt ut åt dem utan söker själva och tar själva ansvar. Och man kommer då inte fram på enbart intellektuell väg. Aningen, intuitionen, känslan och vad vi lägger i ordet kärlek kan leda framåt på trons stigar.

Men nog har man hjälp av att äga ett "sinne" för religion, liksom man kan ha musikinne och färgsinne. Den kristendom som accepterar reinkarnationens utvecklingstanke vet att man har anlag med sig att bygga vidare på. Har man sinnet för

religion och det är öppet och levande, händer det något under jordevandringen. Äger man det inte, så kommer det i en senare tillvaro. Om nu Sven Magnusson inte har så mycket av det religiösa sinnet, så finns det ju andra kvaliteter...

Leo Torgny

Svar:

Det är orimligt att tro på Jesu uppståndelse från de döda, inte därför att en uppståndelse i kristen mening i och för sig skulle vara alldeles orimlig, utan därför att det saknas pålitliga och trovärdiga belägg för att Jesus var död men blev levande igen. Det är således fullt tänkbart att Jesus aldrig uppstod från de döda. Och eftersom den möjligheten är uppenbar, inte kan uteslutas, är det orimligt att tro på uppståndelsen. Det enda man kan göra, om man vill vara förnuftig, är att lämna frågan öppen — men samtidigt måste man inse att en naturlig förklaring alltid är mer sannolik än en obekräftad övernaturlig och gudomlig. Man bör i första hand välja en naturlig lösning. Det är den som hävdar en paranormal förklaring som gör något anmärkningsvärt och som måste på ett övertygande sätt stödja sin tes. Man finner lätt att tron på Jesu död och uppståndelse inte är grundad i säkra informationer — men samtidigt finns ju den fascinerande möjligheten att det trots allt hände något oväntat: att han ännu levde, sedan han ansetts död — och att detta överlevande har en gudomlig innebörd. Men det är orimligt att ansluta sig till det som måste bedömas som obekräftat och mindre sannolikt som förklaring till en eventuell händelse.

Att Jesus skulle ha uppstått i en "härlighetskropp" är om möjligt ännu mer obestyrkt än att han, som det påstås i bibeln, visade sig levande i köttet efter korsfästelsen.

SM

SKÄMT OCH ALLVAR

Det var väldigt vad Sven Magnusson tar i mot min söndagskrönika Svepet i Göteborgs-Posten 3.3.74, där jag bl a kommenterade Sökaren nr 2:74. Som jag redan påpekat i svar till en förtörnad insändare i G-P försökte jag framhålla hur värdefull tidskriften är och att ironin — om det nu rörde sig om det — var kärleksfull, vilket de flesta läsare uppfattat. Större delen av Svepet var rena allvaret, vilket SM torde märka om han läser om krönikan.

Att jag skriver dessa rader beror närmast på att jag blev illa berörd när SM påstår att jag "säger tjosan åt dödade knott i Afrika". Ingenstans säger jag det, och jag har rest tillräckligt mycket i u-länder för att aldrig kunna låna mig till en sån cynism. Jag bara nämnde artikeln

om dessa knott i en innehållsredogörelse för tidskriften.

Att jag däremot tillät mig ett häpet utropstecken inför den indiske yogin, vars ansikte sken oförändrat veckor efter döden, medger jag gärna. Ett sådant inslag i den gudomliga komedin ligger väl på ett annat plan?

För övrigt tillhör Sökaren fortfarande min favoritlektyr.

Bernicus

Anm. Berättelsen om de dödande knotten i Sökaren nr 2 i år beskrev djupt tragiska förhållanden, som gör en ledsen. Den illustrerar hur allvarligt detta att vara människa kan vara, både för de av olycka drabbade och för dem som känner sitt ansvar för de lidande. Denna berättelse, "Simulium damnosum", nämns av GP-kåsören i en artikel som från början anslår en skämtsam, icke allvarlig ton, i en ordomgivning av lustigheter, där man hela tiden förnimmer de höjda ögonbrynen, de uppdragna mungiporna. Till Gun Nordins fina och allvarliga bilder och dikter om bistra väsentligheter har Bernicus uteslutande en skämtsam kommentar.

Bernicus har alltså valt en skoj-attityd till tidningen, och den attityden drabbar tidningen som helhet, även artikeln om de dödande knotten. Jag menade att Bernicus inställning innebär att han "säger tjosan" åt berättelsen om knotten, liksom till artikeln om Yogananda och annat, som står i denna tidning. Jag har aldrig avsett säga att Bernicus verkligen skulle ha använt ordet "tjosa" om de dödande knotten, men jag förstår att min text tyvärr kan uppfattas så.

Jag tycker inte illa om Svepet-artikeln. Tvärtom. Men jag anser, som jag framhöll på baksidan i nr 4, att eftersom Sökaren är en allvarligt syftande tidning, så bör den i första hand tas på allvar. Att den nämns i texter i tjosan-stil är bättre än att den inte nämns alls, men jag tycker att Sökaren kan vara värd en behandling i allvar någon gång.

SM

Rättelser:

Tryckfelsnisse smyger sig ibland på en, när man intet anar. I Per Ragnars artikel om "Så har jag hört" i nr 4 skall ett par meningar längst ned i mittspalten sidan 5 lyda: "Men essensen i dem alla finns samlad i den lilla boken med de blå pärmarna, som på sin framsida har två gyllene fåglar. Dessa två är sökare i den ödmjukhets tecken som präglar bokens slutord."

Några tyska ord i samma spalt skall lyda: "himmelhoch jauchzend..."

LÖNAR DET SIG ATT SPEKULERA ÖVER LIVSGÅTAN?

Lönar det sig att spekulera över livsgåtan? Många finner frågan löjlig. Eller också blir man upprörd: i en värld av svält och förtryck, där människor ständigt förnedras, är det väl ändå oansvarigt att sätta sig ner och fundera över något sådant som en livsgåta? Redan att tala om det här är för många suspekt, det är intellektuellt sett menar man ohygieniskt. En gåta, det antyder ju att det skulle finnas en lösning. På vad då?

De gamla filosoferna, säger man, de envisades visserligen med att fundera över dessa ovetenskapliga begrepp, men nu är lyckligtvis sådana frågeställningar förvisade till ett vetenskapens kuriosakabinett. Den moderna filosofins begreppsanalytiker har ju klarlagt, menar man, att de gamla filosofernas frågor inte uttryckte några verkliga problem, de livsgåtor som Schopenhauer och andra plågade sig med, alltihop det där, det berodde på att de hade, som en begreppsanalyserande professor uttrycker det, "duperats av grammatiken". Man säger: Problemen är skenproblem, filosofin sysslar inte längre med sådant nonsens...

En av de där gamla grumliga filosoferna, Kierkegaard, som alltså inte begrep att problemen uppkommit genom faller i själva språket, han var i alla fall inte dummare än att han 100 år i förväg med genial ironi satte den moderna begreppsanalysen på plats. Han skriver: "Man läser på en skylt utanför en butik: Här tvättas och manglas. Man går dit med sin tvätt, men man blir lurad. Det var bara en affär som sålde skyltar."

Och där står så människan med sin tvätt.

Det fanns en tid då naturvetenskapsmän stod upp och konstaterade att, som man sa, "hjärnan avskärar tankar som levern galla". 1800-talets många naturvetenskapliga upptäckter avpressades en som man trodde slutgiltig betydelse. Verkligheten ansågs förklarad. Det fanns ingen livs-

gåta. På samma sätt som teologerna menade sig kunna ge besked om tillvarons mening, stod nu söndagstalande vetenskapsmän upp och förklarade att universum är en maskin, livets uppkomst är en slump, människan är ett djur och döden är slutet på hennes liv. Vad som egentligen existerar är materiella partiklar, de är det enda verkliga, men det psykiska livet, våra tankar, våra känslor, kärleken, glädjen, sorgen, allt det där är något egentligen överklagt, materiens skugga, ett irrbloss över dess processer.

Begreppsanalytikerna blåste så småningom av striden. Livsgåtan överläts åt teologerna och åt vad man betecknade som vanliga världsliga stollar, som av ren intellektuell slapphet kunde förmodas ge sig ut på jakt efter livets mening.

Och dagens begreppsanalytiska filosofer sitter där med sitt vetenskapligt oantastliga språk, som de sömmar och träcklar på som på ett sinnrikt konstruerat fångsnät, det hänger där uppgillrat att fånga in vår verklighet med, men livsgåtan blåser som en vind tvärs igenom det.

Naturligtvis: en språkets matematik, det är ett nödvändigt verktyg i en teknologisk civilisation. Men vi behöver också det i egentlig mening mänskliga språket, ett nät att sänka ner i våra sinnens djup, vi behöver ett språk som vi kan använda likt ett sinnesorgan, som vidgar vår verklighetsbild. Vi har ett diktens språk, men detta finns och hanteras i denna mening halvt på nåder, det förvisas till ett estetikens reservat.

Lyssna till den gamle kinesen Chuang Chou för två tusen år sedan: "Språket är icke blott och bart en utblåsning av andedräkt. Dess mål är att utsäga någonting, men vad man vill ha sagt har ännu inte kunnat bestämmas. Finns det verkligen ett språk eller finns det inte? Kan det skiljas från fågelungens kvitter eller ej?"

Det gammalkinesiska språket be-

höver vi. Hör här hur Chuang Chou prövar detta språks vingar: "Finns det ett vara, så måste det också ha funnits ett icke-vara. Om det funnits en tid då ingenting fanns, så måste det också ha funnits en tid då inte ens ingenting fanns. Helt plötsligt föddes detta ingenting. Kan man i själva verket avgöra om det är att räkna som ett vara eller som ett icke-vara?"

Hur har vi då hamnat i en situation där vi gett upp all vår undran, blivit blinda för all den eggande gåtfullhet som omger människovärdets vardag och våra yttersta villkor, nu som i Chuang Chous värld för 2000 år sedan?

Vi har präglats av 1800-talets yrvakna naturvetenskapliga värderingar och naiva världsbild, fylld av ett slags rationalismens fördomar, som vi bär med oss. Vi har suggerats in i en felaktig valsituation — som om vi bara hade att välja mellan att betrakta verkligheten som ett gnisslande, en gång för alla utforskade maskineri... eller att helt anamma en teologis världsförklaring. Men valet står inte bara däremellan.

Vad vi kallat den naturvetenskapliga världsbilden har som modell av verkligheten blivit helt otillräcklig. De gamla pålitliga naturlagarna gäller inte i vintergatornas makrokosmos, och inte på atomens nivå, de hör hemma i vår egen mätbara och vägbara värld, där det biologiska livet och därmed våra sinnen utvecklats.

Sådana som vi trodde orubbliga begrepp som tid och rum, orsak och verkan har av atomfysiken ställt på huvudet. Man har lagt fram teorier som vid sekelskiftet skulle ha kallats vidskepliga. Man talar om "negativ massa", om partiklar som "för en stund rör sig bakåt i tiden". Och det är inte riktigt, säger man, att beteckna atomerna som ting, en atom består uteslutande av den energi, den strålning som utgår ifrån den.



Det märkliga har hänt att den moderna fysiken finner sig stå mitt inne i de gamla filosofernas frågeställningar. En Heisenberg, en Niels Bohr skulle ha haft mycket att tala med kinesen Chuang Chou om. Atomfysikens begreppsvärld närmar sig fantastiskt nog uråldriga s.k. mystiska tankegångar. Och man skyggar inte heller för parapsykologins resultat, den forskning som undersöker fenomen som tankeöverföring, förmågan att läsa dold text eller tolka dolda bilder, och förmågan att med "blotta viljan" påverka eller förflytta föremål.

Det visar sig att just atomfysikerna mer intresserat än andra vetenskapsmän följer resultatet av den parapsykologiska forskningen. Man gör delvis samma typ av upptäckter.

Artur Koestler, som studerat förhållandet mellan atomfysiken och parapsykologin, säger: "Närmandet mellan parapsykologins och den moderna fysikens begreppsvärld är ett viktigt steg mot raserandet av den största vidskepelsen i vår tidsålder, 1800-talsfysikernas materialistiska uppfattning av universum som ett urverk."

De parapsykologiska fenomenen har inget med s.k. övernaturlighet att göra, även om de liksom skeendena i atomvärlden kolliderar med vad vi kallar naturlagarna. Verkligheten kan uppenbarligen bete sig så där, det är de hittills formulerade lagarna som inte täcker möjliga skeenden.

Vetenskapens verklighetsbild vid nästa sekelskifte kommer inte att ha mycket gemensamt med den 100 år tidigare. Man kommer att skymta konturerna av en helt annan världsbild.

Verklighetens innebörd vet vi ingenting om. Men denna verklighet existerar. Redan detta självklara konstaterande är ju ett uppfordrande faktum. Det hjälper inte att säga att människan är ett djur och att hon inte överlever döden. Det hjälper inte att försöka tänka bort planeter, solarna, alla vintergator i universum. Någonting har ändå funnits där, och någonstans har något utspelats. Den tomma och utrymda scenen, var skulle vi till sist göra av den? Ja, jag menar att man kan ställa de här frågorna så handfast.

Och tänk efter: det är naturligtvis lika egendomligt att det finns ett liv före döden, som att det skulle finnas ett liv efter.

När den biologiska utvecklingen så småningom skapade den mänskliga hjärnan, kunde verkligheten så

att säga börja betrakta sig själv retroaktivt. Vi kan blicka bakåt, från urtidshavens molekyllanhopningar, över amöbornas första livsformer, till urfiskarna, vi ser hur det biologiska livet tog klivet upp på land, hur däggdjuren utvecklades.

Det var ju faktiskt den blivande betraktaren av allt detta som en gång kom upp ur havet, och årmiljonerna finns som en sällsam repetition i människofostrets utveckling.

Och vi börjar kunna titta in i verklighetens minsta beståndsdelar, samma väv som vi själva är gjorda av. Vad vi ser är energi, en strålning, som ibland uppför sig som partiklar, en våg, vibrationer av något okänt.

Och tittar vi framåt genom årtusendena — alla dessa kommande generationer av människor och djur, av födelse och död, det är som en väldig in- och utandning hos en enorm organism. Detta är inte en vacker eller förskräckande bild. Att tala om liv bara som en rent zoologisk företeelse är vår egen lilla uppfinring.

Det behövs ingen sentimentalitet, ingen världsfrånvändhet, ingen överspändhet för att så fundera över livsmysteriet. Och det är inte det samma som att gå ner sig i ett trask av allsköns förblindande vidskeplighet. Tvärtom. Det är att få överblick.

Och det behöver alls inte leda till passivitet eller flykt bort från verklighetens krav. Det kan i stället leda till ökad medvetenhet, till större engagemang i mänsklighetens viktigaste frågor, till en självklar insikt om att jordens resurser är gemensam egendom, också framtidens. Det kan leda till större motstånd mot makten försök att manipulera oss, att göra oss till något mindre än människor.

Och det kan ge oss ett naturligt förhållande till döden. Födelsen är den ena vingen, döden är den andra, på samma levande fågel. I den verklighet där denna fågel flyger, där detta liv finns, står alla möjligheter öppna.

Den gamle kinesen skulle nog ha sagt: När ingen vet vad denna fågel egentligen är för något, inte varifrån han kommer och inte vad detta är där han faktiskt flyger — hur kan någon då med visshet påstå att inte själva flykten har ett mål?

Anm. Bokförläggare Sune Stigsjö är chef för Författarförlaget och Zindermans förlag. Ovanstående framställning har sänts i radion tre gånger i år.

KONTAKT

Djurvån à la "Joy Adamson", 51 år, söker Dig, viril man, reinkarnerad indian i harmoni med djur och natur, fjärran från civilisation, degeneration och livsfientliga excesser, kosmiskt sinnad. Personl. UFO-kontakter? Svar till "At home in wilderness, horticulture and domesticity", Sökaren f.v.b.

Jag, en 26-årig flicka, söker en djup, reflekterande, kreativ, drömmande, mjuk man 26—35 år, med obunden fantasi och barnasinne. Jag behöver någon som vågar ställa sig på tröskeln till medvetandets gränser, någon som är intensiv i sin inlevelseförmåga, någon som vill resa med mig in i nyupptäckta dimensioner, där oändliga, ogripbara, fascinerande mönster råder, i landet bortom möjligheternas livsmoder, i denna okända, levande, ödmjuka ömhet som är alltings centrum och existenskraft, ja det riktiga konstverket. Svar till "Maria", Sökaren f.v.b.

Pris för kontaktannonser: 20 öre per ord + 2:— i eftersändningsavgift, dock tillsammans minst 7:—. Moms inräknad.

A. Information om elixiret, den 250-åriga »Haarlemer healing oil».

B. Information och demonstration av

professor Lakhovskys

MWO-kroppsenenergialstrare m.m.

Positiva referenser finns.

C. Din personliga **BIORYTM** uträknas enl. medicinalrådet dr. Wilhelm Fliess' metod, byggd på strikt vetenskapliga forskningsrön.

1. Biorytmogram eller pulsationsrytmen.

2. Högsta försäkringsskydd mot den egna mänskliga faktorn.

Ovärderligt för bl. a. varje bilförare — enl. statistiskt underlag.

D. Alltmer populära manastrålande

LAPIS LINGUA

den mexikanska,

tjusigt turkosskimrande

»TUR-smyckestenen»

från Sierra Madres inre — positivt testad och lovordad av framstående psykometriker och pendelspecialister kan erhållas genom undertecknad. Många positiva uttalanden om L.L. finns av lyckliga ägare.

HARALD SCHUBERT

S:t Eriksgatan 109, 113 31 Stockholm

Tel. 08 - 33 19 32

BOKRECENSIONER

SCHUON PA SVENSKA

Andligen sökande människor står i dag inför mängder av alternativ, och de olika religioner, som kan vara aktuella, ter sig ofta helt oförenliga sinsemellan. I detta läge bör de båda franskspråkiga religionsfilosoferna René Guénons och Frithjof Schuons arbeten vara värda uppmärksamhet, och man välkomnar gärna en nypublicerad översättning av Schuon i utdrag, uppenbarligen väl utförd av fil.dr Kurt Almqvist, vilken tidigare i några böcker, "Den glömda dimensionen" och "Livklädnaden som revs sönder", på ett lättfattligt sätt introducerat Guénons och Schuons tankevärld i Sverige. Den nya boken heter Tidlös besinning i besinningslös tid (Natur och Kultur, 1973).

"Religionernas transcendentala enhet" utgör ett ständigt grundtema i Frithjof Schuons arbeten. För honom är det ingen svårighet att erkänna att heliga böcker, biblar eller uppenbarelser från skilda håll är sanna eller gudomligt givna — bara man betraktar deras yttre bokstav som skal, vilka döljer kärnan, den inre och levande sanningen, vilken endast är tillgänglig för de andligen beredda.

Ortodoxi och tradition är för Schuon grundelement i all äkta religion — även om de ibland kan ha skadliga verkningar och ge upphov till missförstånd. Men enligt Schuon leds människan under alla omständigheter mot tanken på en evig sanning, det fasta "Ordet", som står över alla lägre mänskliga föreställningar. Genom fromhet och utövande av "dygder" leds människan in i sin religions "esoteriska" sfär, där hon väcker till liv det gudomliga i sin själ och når kontakt med en högre värld, med sin religions gudomliga ande eller sanna kärna — och denna kärna visar sig då på ett klarare och klarare sätt vara densamma inom alla de olika religionsformerna. Människan upplever nu sina religionsurkunders myter och trosutsagor som den symboliska yttersidan av en högre sanning.

Schuon talar mycket om den erfarenhet av en högre världs närvaro, vilken fördunklats hos människan genom att hon börjat intressera sig enbart för de yttre företeelserna här i världen. Denna människans inriktning på det som är tillgängligt för de yttre sinnena är enligt Schuon innebörden i de bibliska berättelserna om människans syndafall, vars verkningar han säger i dag är mer uppenbara än nå-

gonsin tidigare.

All sann religion är för Schuon "esoterisk", den kräver "invigning" för att kunna upplevas, vilket många, till sin djupare natur tyvärr alltför ofta bortglömda, riter och symboler i religioner och ordenssamfund påminner oss om.

Under rubriken "Fall och förfall" finner vi ett häftigt angrepp på "den nutida vetenskapen" för dess helt inomvärldsliga perspektiv. Angreppets häftighet förvånar något, då det väl numera ofta inte är vetenskaparna så fjärran att ödmjukt erkänna att man i vetenskapen egentligen bara sysslar med skal och utanverk.

Schuon vill visa oss vägen till vad vi kan kalla tillvarons djupdimension, till upplevelsen av det djupast andligt förebildande i naturen, i samhällets institutioner och yrken, i familjen, i förhållandet mellan man och kvinna. Vi bör uppleva oss som små enskilda världar i den stora världen; vår upplevelse av himlavalvet och naturen omkring oss bör leda vår tanke till den andliga himmelen och den andliga naturen, och vägen dit kan inte beträdas utan att vi blir, som Almqvist uttrycker det i sin inledning, "hierarkiskt medvetna". Gradvis skall vi då invigas i allt högre sanningar. Dygderna är de universella egenskapernas avspeglingar i människan, vilka andligt talat som i en axel grupperar sig kring den högsta sanningen och gradvis sänker sig ned i den mån som de förverkligas i en människas liv. I och med detsamma förverkligas i henne det högre självet, intellektet eller anden, det gudomliga hos henne. Då sker det sanna "självförverkligandet" i hennes liv.

Troheten till den djupaste och bästa andliga traditionen blir för Schuon ett väsentligt värde, och uppenbarligen betraktar han allt slags "religiös liberalism" som rent destruktiv — det gäller att återfinna den ursprungliga meningen i riter och trossymboler, inte att avskaffa dem. Övertro på det blott materiellas möjligheter, förenad med förakt för andligt arv och eviga lagar, hotar enligt Schuon mänskligheten med kaos och förstörelse.

Kurt Almqvists utförliga inledning ger oss god hjälp att förstå Schuons budskap, som bör kunna ge oss alla ett bidrag till en bättre insikt i de högre religionernas väsen samt i en särskild mening uppmuntra vars och ens andliga sökande — med utgångspunkten inom ramen för den egna religionen.

Störst intresse ägnar Schuon helt naturligt åt religioner med gammal skrifttradition, särskilt åt de bibliska religionerna och islam, och han har vidare ägnat allvarlig uppmärksamhet åt de österländska skriftreligionerna och dessutom åt indianreligioner. Inspirationen från sufisk mystik, liksom från västerländsk gnosticism och hermetism, är tydlig, och ofta förs tankarna vid läsningen till Swedenborg och Eckehart.

En ständig fråga vid läsningen av Schuons skrifter är om han konsekvent förmår att i enlighet med sin målsättning framhålla varje religions oförfärliga särart eller om han i själva verket lägger fram en ny universalreligion. I vilket fall som helst förtjänar hans skrifter att studeras och beaktas, och man får hoppas att vi så småningom skall få se mer av honom i svensk översättning.

Olle Hjern

FÖR PROFFS OCH AMATÖRER

Den heliga Birgitta är en av de personer från skilda tider som skymtar fram i Handbok för kristna amatörer av Olle O-son Liberg och Valdemar Wentz (Proprius, cirkapris 17:50 inkl. moms, 48 sid). Hon beskrivs i boken som "liten och argsint och klok och from". Det är en karaktéristik som man ganska väl kan använda på den här boken också. Den är till omfånget ganska anspråkslös, drygt tjugo korta dikter av Liberg, var och en parad med en helsidesbild av Wentz, och den behandlar saker som borde vara grundläggande för varje kristen men kanske just därför ofta glöms bort. Tacksamheten, rena hövligheten, som man visar mot kassörskan i snabbköpet men förmenar den Gud, som gav sitt liv. Eller skulden och ansvaret, som i "Industriländsk bordsbön", där man tackar för att man fått äta sig mätt och ber om förlåtelse för att man gjort det.

Det finns en hel del sådana här tillspetsade sammanställningar, som kan fungera som nyttiga påminnelser, men det kloka i boken är nog de upprepade formuleringarna av det som förenar alla människor: "vår intighets / evigt eviga jämlikhet". Och samtidigt det fantastiska att alla har kommit till världen på samma sätt som Mozart och Bach och att ingen människas liv är en slump. Var och en har en väg att söka sig fram emot, ett eget liv att ansvara för och vara aktsam

om. I det här sammanhanget varnar Liberg sin karismatiska syster för att bara använda religionen som tröst. Han ger också en släng åt socialister, som inte läst Bergspredikan och citerar där också Simone Weil: "Hävtång. Sänka / när man vill lyfta." Slutdikten är en bön om att på rätt sätt få återgå till det ljus från vilket man är kommen.

Libergs språk är enkelt och vardagligt — i stället för om änglakörer talar han om "storbandet / på diskoteket Jesus däruppe" — men dikterna tål att läsas flera gånger och när man mediterar över dem har man stort utbyte av att sammanställa dem med bilderna. De flesta är foton som är exponerade så att man fått en grovkornig, halvt utplånad bild, som ofta är mycket uttrycksfull. En del är närmast illustrationer till texten, men många fördjupar och utvidgar dikterna med en helt egen kvalitet. Ett spår över en åker, som upplöses i vithet, blir en evighetsvision, och barnet, som ännu bara är en skugga på väg bort från trygghetens midsommarsång och ko på ängen, blir en ofrånkomlig bild av människan som söker sin väg — och av hennes utsatthet. Sårbar skönhet och samtidigt stolthet präglar den konturlinje av ett huvud som beledsagar "Bön om egenkärlek", en nog så nyttig påminnelse om en av förutsättningarna för kärlek till andra:

Kom, Helge And,
Hjälp mig att tycka lite grann
om mej själv,
i alla fall,
fastän jag dagligen gör bort mej
på ena eller andra viset.

Slutbilden är en fågelskrämma där korsformen inte bara är en tillfällighet: Hävtångsprincipen.

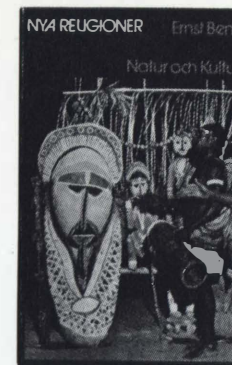
Rune Jönsson

RELIGIONENS KURIÖSA VÄRLD

Nya religioner är titeln på en bok som kom på Natur och Kultur förra året. Författaren är "en känd tysk religions- och kyrkohistoriker", Ernst Benz; översättaren heter Philippa Wiking, och fackgranskning har utförts av docent Olof Pettersson. Sidantal: 164. Cirkapris inkl. moms 30:—.

10 nya religioner behandlas i en mycket levande framställning. Det här är en intressant och nyttig bok för alla som är religiöst intresserade, "nyttig" eftersom den visar på de stora och väsentliga likheter som finns mellan skilda religioner, även mellan "primitiva" och "högre". Bakom de religiösa föreställningarna ligger väl alltid en mänskligt gripande önskan att teckna världen i ljusa färger, att inlägga en djup och för individen lyckosam mening i tillvaron.

Bland de kanske "högre" religiösa företeelser som behandlas i boken finns



indiern Sri Aurobindo Ghoses lära, "integral yoga", grundad på gudomliga uppenbarelser. Aurobindo trodde på en evolution av det andliga från den lägsta formen i materien och växterna till allt högre former, av vilka nutidsmänniskan hittills är den högsta men kommer att efterföljas av än högre stående slag av människor. Självpfattades Aurobindo (d. 1950) som den första av de nya människorna. Han förkroppsligade i mänsklig gestalt det supramentala medvetandet. Att väcka detta medvetande hos andra blev en huvuduppgift i Aurobindo-ashram. Aurobindo: "Det som först och främst är nödvändigt är att den enskilde — varje enskild människa — upptäcker anden, den gudomliga verkligheten i sig själv och låter den komma till uttryck i sitt liv och väsen. Gudomligt liv måste framför allt vara inre liv; det yttre måste ju vara ett uttryck för det inre och därför kan det inte finnas något gudomligt i en människas yttre väsen så länge det inre inte har präglats av det gudomliga."

Baha'i-religionen, som sprider sig mer och mer över världen, anser sig vara den hittills sista gudsuppenbarelse. Baha'erna erkänner Buddha, Zarathustra, Jesus och Muhammed som gudomliga manifestationer — men den uppenbarelse som gäller för vår tid, är Baha'u'llahs. I denne persers lära anses alla de tidigare gudspropheternas läror vara förenade till en fulländad religion för nutidens människor.

Cao Dai-religionen i Vietnam har en kärna av spiritism men bygger också på buddhismen, taoismen, konfucianismen och kristendomen, ur vilka religioner den anser sig ha tagit ut det bästa. Messianska religioner i Afrika har en svart gud och en himmel endast för svarta människor — de vita blir hindrade från att inträda i den himmelska saligheten. I peyotekulten bland Nordamerikas indianer uppnår man förbindelse med det gudomliga medelst en drog från en kaktusart. Inom ifologin tror man på kontakt med högt stående varelser, som kommer till jorden i sina rymdskepp, flygande tefat. I övrigt behandlas de svarta muslimerna, Jesusrörelsen (det kapitlet är skrivet av E. Geldbach) Japans nya religioner samt cargokulten i Nya Guinea och Melanesien.

De enda av dessa rörelser som anmäla- ren haft någon vidare kännedom om på förhand är ifologin och baha'i. Kapitlet om baha'i-tron ger väl en rätt god bild av den religionen, även om en baha'i säkert skulle ha en del att anmärka på. Ifologistykett är väldigt ofullständigt, även om det ger en någorlunda hygglig bild av företeelsen. Men författaren har inte tillräckligt markerat och beskrivit kärnan i den ifologiska tron, nämligen "fallen": kontakterna med rymdmänniskor, som rapporteras.

Det är emellertid en intressant bok som Ernst Benz har skrivit. Den som varit van vid att religion är kristendom, finner att drag som är karakteristiska för den kristna tron även återfinns i andra religioner, såväl lägre som högre, tex. tron på den gudomliga grundarens uppståndelse från de döda och hans snara återkomst i härlighet.

De flesta av de nya religionerna har som upphovsman en stor religiös gestalt med säregna gåvor, en stark personlig utstrålning och utomordentligt höga tankar om sig själv.

Den som förutsättningslöst tar del av en redogörelse som denna, får väl en naturlig tendens att avvisa samtliga religiösa föreställningar som uppenbara förvillelser av karaktären önsketänkande, ehuru det på det etiska planet finns en del av värde. Självp tycker jag att Aurobindos lära är den mest intressanta och den som ligger min egen åskådning närmast, fastän Aurobindos höga tankar om sig själv verkar vara ett utslag av typiskt religiöst storhetstänkande.

SM

Av essaysamlingen Livklädnaden som revs sönder (Natur och Kultur) finns ex. att köpa à 12 kr. hos förf.

Adr.: Fil.dr Kurt Almqvist, Kung Göstas väg 15, 152 00 Strängnäs. Tel. 0152/140 90.

UFO OCKULTISM ESP

Engelskspråkig litteratur.

700 titlar i lager varav 200 i pocket.

Rekvirera våra boklistor!

OBS! Ny lista USA — 1800 titlar.

EDISTA postorderbokhandel
Box 4003, 180 10 ENEBYBERG

Besök gärna vårt lager efter överens- kommelse per tfn 08/758 62 50.

SM:

ICKE NEUTRAL

Politik

Ideella och religiösa organisationer och tidskrifter brukar deklarerar att de förhåller sig politiskt neutrala. Dels sysslar de inte med politik, dels vill de inte med politiska ställningstaganden stöta bort grupper av människor. Sökaren är också politiskt neutral, men endast inom demokratis ram. Att ta ställning för ett demokratiskt system bör för en tidningsutgivare vara en självklarhet, eftersom endast demokratin garanterar tryckfrihet. I fascistiska och kommunistiska stater finns en viss yttrande- och tryckfrihet, men den är inte garanterad och skyddad utan tvärtom i princip förmenad medborgarna och alltid begränsad; en skribent eller publicist kan alltid få den ytterligare beskur eller för sin del helt eliminerad. De som överskrider de gränser som maktens innehavare dragit upp, kan bestraffas.

Ingenting är alltså mer självklart än att Sökarens utgivare bekänner sig till demokratin.

Livsåskådning

Jag är inte bekännande kristen och förklarar ibland varför. Mitt ställningstagande bör inte förvåna någon, ty bakgrunden till att man ger ut en tidning för sanningssökning är givetvis att man inte är tillfreds med religionen i de hos oss traditionella formerna. Om jag trodde

att Jesus var en gud som ägde all väsentlig kunskap om de yttersta tingen och vars uttalanden i referat var absolut pålitliga, då vore jag inte sökare utan religiöst troende, och denna tidning skulle inte komma ut.

Det är alltså en självklar förutsättning för arbetet med Sökaren att redaktören inte accepterar kristendomens anspråk på att vara den enda och fullständiga sanningen. Denna bakgrund måste läsarna kunna respektera. Sökaren kan inte vara en tidskrift för kristen uppbygelse. Den är ett organ för belysning av och debatt om livsåskådningsfrågor.

I Sverige finns många tidskrifter för livsåskådningsfrågor. Men alla utom Sökaren torde representera en bestämd åskådning; de flesta är kristna. Denna tidskrift behandlar frågorna för **behandlingsens skull**. Det är inte så mycket min avsikt att påverka läsarna i en bestämd riktning, utan mera att ge dem ett material för impulser, studium och eget ställningstagande. En min "käpphäst" är att en sökare bör lyssna uppmärksam på meningsmotståndare. Genom att ta del av åsikter som är motsatta dem man anslutit sig till eller överväger att ansluta sig till, kan man få begrepp om styrkan i de åsikterna.

De meningar som förs fram i Sökaren-artiklar och -intervjuer stämmer ofta inte med mina egna. Här på baksidan skriver jag vad jag tycker själv.

SÖKAREN

Nr 6 1974 Årgång 11

Adress: Box 3063, 103 61 Stockholm 3

Postgirokonto: 70 60 47-8

Telefon: 08/69 60 27

Red o ansv utg: Sven Magnusson

I redaktionen: Nils-Olof Jacobson

Sökaren är en oberoende tidskrift för livsåskådningsfrågor, där skilda meningar kan föras fram.

För varor och tjänster som utbjuds i annonser i denna tidskrift, svarar endast annonsörerna själva.

PRENUMERATIONSPRISER

Helår (10 nr) 34:—

Halvår 18:—

I Norge och Danmark kan prenumeration ske med svensk postgiroanvisning.

I Finland kan inbetalning göras till Akademiska Bokhandeln, Postbox 128, 00 101 Helsingfors 10, postgiro 53 33 2. Helår kostar då 27 mk, halvår 15 mk.

Annonspriser (moms tillkommer):

Helsida 400:—, halvsida 250:—, småannonser 8:— per cm men minst 24:—.

INNEHÅLL:

Tor Ragnar Gerholm intervjuas 1

Sven Rosén:

Tvivel kring Backster 3

Nils Wiklund:

Det vetenskapliga studiet av psi 4

Stanley Krippner/Kenneth Zirinsky:

Ett experiment med drömmar 8

Nils Kalén:

Min favoritbok 10

Nils-Olof Jacobson:

Fantombladet 14

Sven Rosén:

Solen tyranni 19

Utländsk bokvandring med Roland Adlerberth 23

Sune Stigsjö:

Lönar det sig att spekulera över livsgåtan? 28

Copyright resp. författare

Tryckt hos

LJUSDALS TRYCK AB

Ljusdal 1974